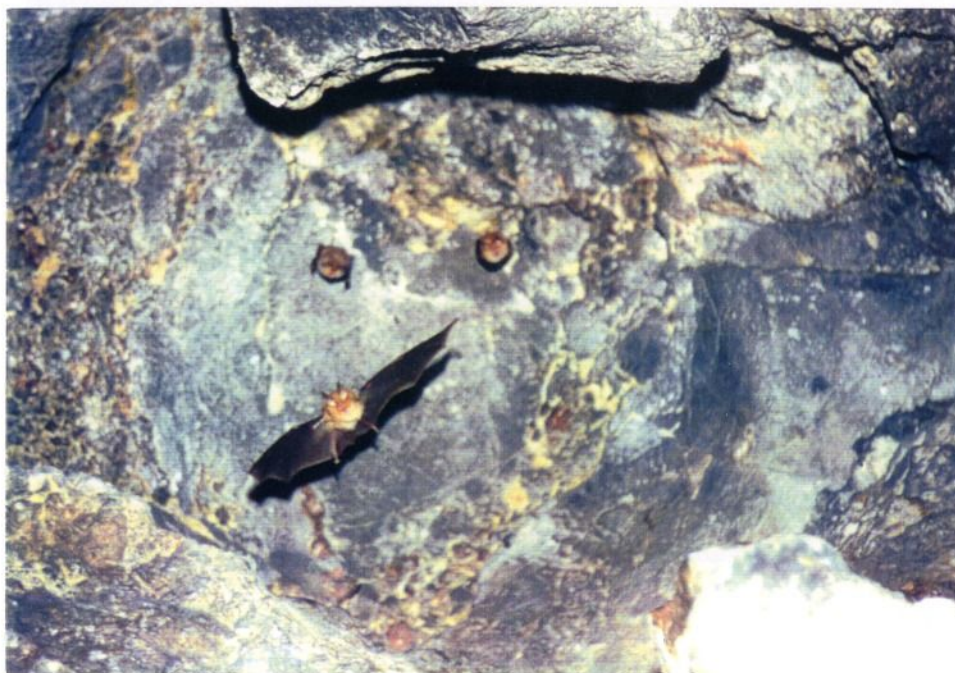

BEBTE

1996.

A BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

1996 - ÉVI TEVÉKENYSÉGÉNEK BESZÁMOLÓJA

Kis patkósorrú denevér a Sátorkőpusztai-barlangban

(fotó: Lieber T.)

Készítették: Gyarmati György, Laczkó Tibor, Lieber Tamás, Mézes Nándor

BARLANGKUTATÁS, BARLANGVÉDELEM

Az egyesületünk gondozásában lévő Sátorkőpusztai-barlangban 1996-ban sem történt érdemleges kutató-feltáró tevékenység. Ugyanakkor a Lencsehegyi Bányáüzem geológusai, felkérésünkre elkezdték, a jelenlegi álfenék alatt elhelyezkedő, Kadicszakasz megnyitásához kellő anyagszükséglet (ácsolat) milyenségének és mennyiségének felmérését, az esetleges munkálatok költségeinek meghatározását.

Az elmúlt évekhez hasonlóan folytattuk tudományos megfigyeléseinket is, így a hőmérséklet, csepegés, valamint radonetektoros méréseket. A vizsgálatok kiegészítéseként a Benedek-teremben elhelyezett higrométerrel, páratartalom-mérések is folynak. A mérési eredményeket összefoglaló táblázatokat és grafikonokat mellékeljük.

1996. júniusában ismeretlen emberek feltörték a Sátorkőpusztai-barlangot, kénytelenek voltunk teljes zárcserét végrehajtani (lásd. cikk melléklet). Pályázati pénzen vásárolt áramfejlesztő aggregátorral, a karbantartási munkálatok is hatékonyabbá váltak.

A korabeli felvételen még kézzel történik a nagylátra karbantartása (1992)

(fotó: Lieber T.)

A nyergesújfalvai tűzoltókkal kötött együttműködésünk eredménye volt a '96. novemberében végrehajtott sátorkőpusztai barlangmosás. A terepre kivonult 3200 literes tűzoltóautó teljes vízkészletét a Fogadó-terem és a Ferde-terem (-20 m -ig) közötti szakaszokra használtuk. A feladat elvégzését az indokolta, hogy a barlang felfedezését követő 50 év alatt nagymértékű pusztulás érte az üregrendszeret. Ennek következménye a korom falakra rakódása, a képződmények elfeketedése lett. A látogatáskor elkerülhetetlen porosodás is kifejezett mértékben jelentkezett. A részben esztétikai jelentőségű tény a mosás által sikerült olyannyira minimális szintre csökkenteni, hogy sok helyen pl. a már feledésbe merült

képződmények (gipszrózsák, karfiolszerű aragonit kiválások) ismét láthatóvá váltak (lásd cikk melléklet). A tavaszi folytatásnál - amikor is a Benedek-terem következik - a képződmények védelme mellett figyelembe vesszük a barlang levegőjének gyógyászati vonatkozásait is. Az oldalfalakra rakódott, ill. a lebegő portól megtisztított légtér biztosan javítja az amúgy is hatékony - légutakra gyakorolt - terápiás hatást. Mellesleg ezirányú kísérleteink eredményét a "saját bőrünkön" tapasztalhatjuk. A következtetés a kis számú megfigyelés miatt egyelőre szubjektív és nem publikus jelentőségű.

Barlangmosás rendhagyó módszerrel

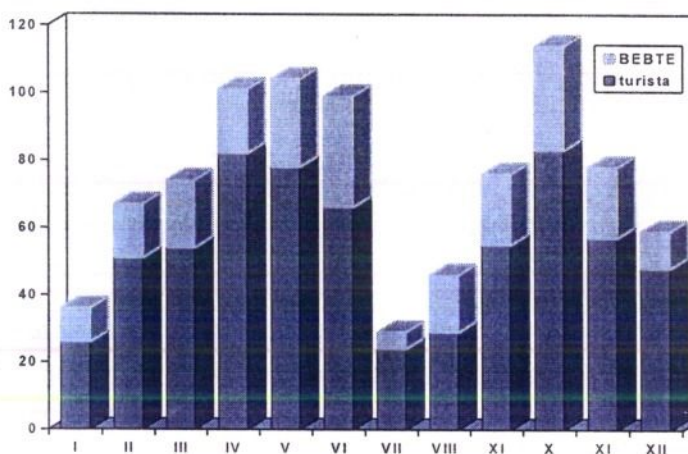
(fotó: Szilvay P.)

IDEGENFORGALOM

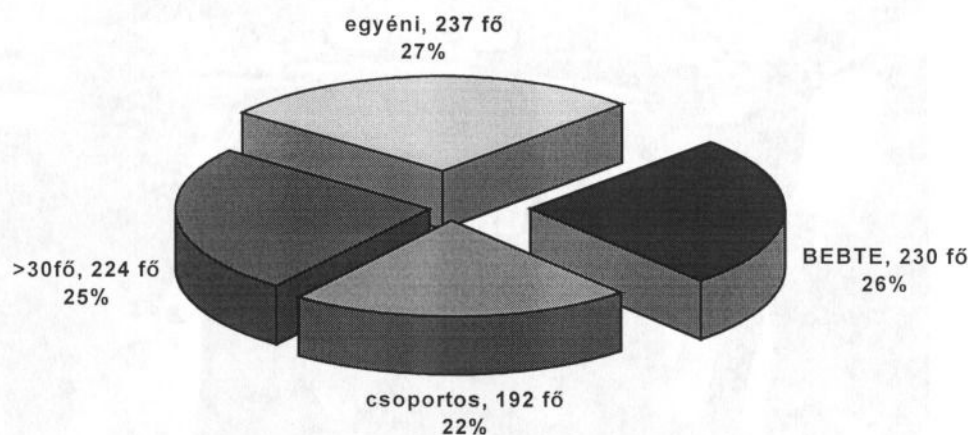
A Sátorkőpusztai-barlangban 1996-ban 653 fő látogatót fogadtunk.
A létszám havonkénti eloszlása:

HÓNAP:	turista látogató:	BEBTE-tagok:
január	26	10
február	51	16
március	54	20
április	82	19
május	78	26
június	66	33
július	24	5
augusztus	29	17
szeptember	55	21
október	83	31
november	57	21
december	48	11

LÁTOGATÓI LÉTSZÁM HAVONKÉNTI ELOSZLÁSA

Az összes látogatói létszám megoszlása:

BEBTE-látogatók:	230 fő
egyéni turisták:	237 fő
turisták csoportban:	416 fő
csoporthoz száma:	39
ebből 30 főnél népesebb csoportok:	7
turisták összesen:	653 fő
látogatói összlétszám:	883 fő

A látogatások hétfőként történtek, 3 héttel előre bejelentett módon.

1996. ban a látogatások zömmel szakmai jellegűek voltak, melyeket a különböző barlangász csoportok igényeltek. Ugyanakkor nagy jelentőséggel bírt a júniusi BARLANGNAPOK és az októberi ÉVFORDULÓ résztvevőinek létszáma is.

TERMÉSZETVÉDELEM

A természetvédelem terén az alábbi tevékenységeket végeztük:

márciusban 50 db hársfa telepítését a Nagy Strázsa-hegy D-i oldalán, novemberben 100 db hársfa telepítését ugyanitt.

Áprilisban illegális helyen és módon, a Kis Strázsa-hegy szomszédságában, nagymennyiségű autógumi elégetését végezték. Az ügyben szabálysértési eljárást kezdeményeztünk (lásd melléklet).

A Dorogi és Esztergomi Rendőrkapitánysággal, valamint a Budapesti Természetvédelmi Igazgatósággal együttműködve, természetvédelmi őrzőjáratot szerveztünk Sátorkőpuszta védett területén. A razzia elsősorban a fatolvajok ellen irányult.

A november 3-i őrjárat eredményeként 3 fő rendőrkézre került, ellenük az esztergomi kapitányságon büntetőeljárás indult (lásd cikk melléklet).

Elcsípett fatolvajok

(fotó: Lieber T.)

KÖRNYEZETVÉDELEM

A BEBTE 1996-ban is részt vett a Föld Napján megrendezett Dorogi Környezetvédelmi Napok szervezésében, valamint a Dorogi Környezetvédelmi Egyesület által szervezett - a garéi veszélyeshulladék dorogi megsemmisítése ellen irányuló - aláírásgyűjtésben.

PROGRAMOK, TÁBOROK

Szervezetünk az 1996-os évben is nagyszámú, sokakat megmozgató programokat szervezett. A rendezvényeket két csoportba sorolhatjuk:

- szakmai jellegű, vagy belső programok
- a lakosság számára is hozzáférhető programok

1996. október 5-én, a Sátorköpusztai-barlang felfedezésének 50. évfordulóján, megemlékező ünnepségre került sor a barlangnál és a Dorogi Művelődési Központban. A hazai barlangászélet nagyjai által is képviselt rendezvényen - a megnyitót követően - megkoszorúztuk Benedek Endre barlangi emléktábláját, majd délután fogadás és emlékülés következett. Ez utóbbin a szemtanúk beszámolójából nyomon követhettük a sátorkői barlangfelfedezéstől a napjainkig tartó barlangászéletet, valamint megismerhettük a barlang sorsát befolyásoló tényezőket.

Az ünnepségen Dorog város vezetősége is jelen volt, így a körzet országgyűlési képviselője ajándékot nyújthatott át a 70 éves Jakucs László professzornak. A rendezvényt Varga László tagtársunk természetfotó-kiállítása zárta.

Dorogról az Esztergom-kertvárosban lévő, barlang alatti parkolóig a dorogi rendőrség felvezetése alatt vonult az ünneplők autókaravánja (lásd cikk melléklet).

Vendégeink voltak a hazai barlangászélet nagyjai
(jobbról: dr. Jakucs L., Venkovits I., dr. Dénes Gy.)

(fotó: Varga Á.)

Az egyesület tagjai és az érdeklődő lakosság számára, folyamatos hétfégi programokat kínálunk. Többek között a Pilisben és Gerecsében, a Börzsönyben és a Cserhátban, valamint a Visegrádi-hegységben túráztunk.

Szakmai jelleggel ellátogattunk a Naszályi-víznyelőbe, a Bajóti I.sz.-zsombolyba, néhány pilisi és kevélyi barlangba, az Aggteleki-karsztra, ahol a Vass Imre-, Kossuth-, Béke-, és Baradla-barlangokban tehattünk hosszútúrát.

Nyári táborból sem volt hiány: az egyesület két részre oszlott, az egyik fél egy két hetes Tiszai evezőtúrán vett részt az ukrán oldalról át a magyar szakaszra, a másik társaság pedig szintén kététhetes erdélyi körutazáson és nomád táborozáson vett részt.

Részben szakmai jelleggel - a Paksi Atomerőmű meghívására - ellátogathattunk az erőműbe, ahol a IV. reaktorblokkot és a Látogatóközpontot tekintettük meg.

EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Szervezetünk 1996-ban is együttműködött a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesületével. A közösen működtetett szekció (Környezetvédelmi és Természetjáró Tagozat) továbbra is a DUE -n belül szervezi programjait. 1996-ban a legnevezetesebb DUE - BEBTE programok:

- Téli túra a Pilisben
- Környezetvédelmi tábor Tatán
- Erdélyi körutazás
- Paksi üzemplátogatás

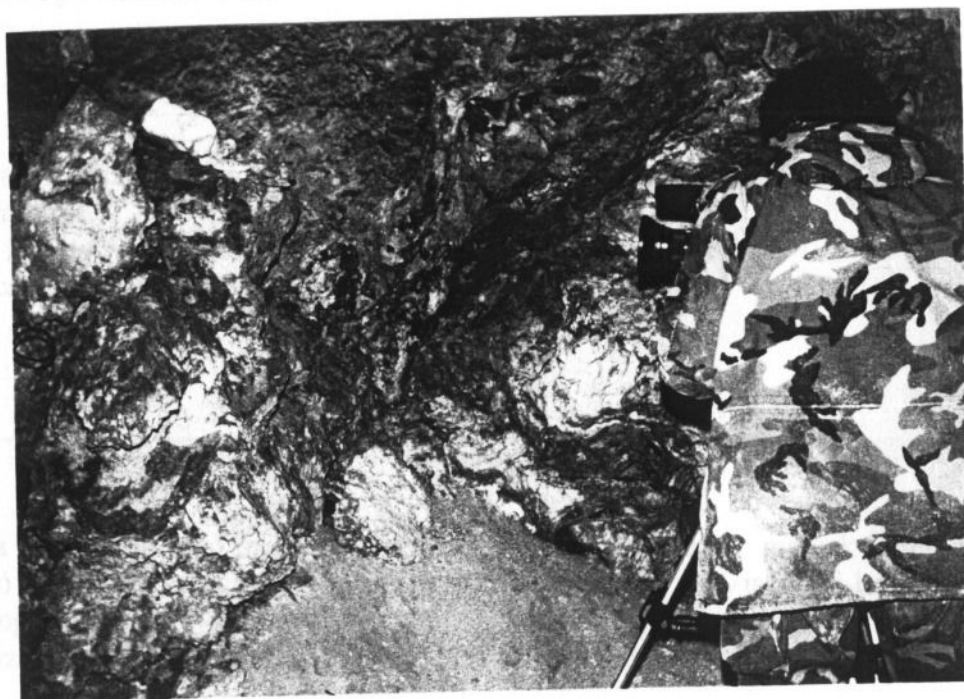
A DUE német testvérszervezete 6 magyar küldöttet látott vendégül Bonnban. A csapatban a Környezetvédelmi Tagozat 2 vezetője is jelen volt (lásd. cikk melléklet).
A BEBTE együttműködést kötött az esztergomi BETESZ -szel (Barláng- és Természetjáró Szakkör). Az 50 éves évforduló megrendezésében nyújtottak támogatást.

MÉDIAKAPCSOLATOK

Szervezetünk jónéhány médiaszervezettel tartja a kapcsolatot, mely 1996-ban gyümölcsöző együttműködésekkel tanúsított.

Így a dorogi és a Komárom-Esztergom megyei folyóiratok folyamatosan beszámoltak programjainkról, hasonlóképpen a Dorogi Kábeltelevízió, és az Esztergom Rádió.

A nagyszabású programokról (50 éves évforduló, barlangmosás) az országos sajtó is beszámolt. Interjút adtunk a Petőfi Rádióknak és a Repeta c. ifjúsági televízió műsornak is. Az előbbi november 7-én volt hallható, az utóbbit pedig január 9-én láthatták a TV 1-en.

AZ MTV stábja a Sátorkőpusztai-barlangban
(fotó: Lieber T.)

BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

Dorog

Tisztelt Elnök Úr!

A BEBTE Hegymászó és Természetjáró Szakosztálya ezúton számol be 1996. évi tevékenységéről, valamint Dorog Város Képviselőtestülete által megítélt pénzbeli támogatás felhasználásáról (20.000 Ft).

A szakosztály jelenlegi létszáma: 8 fő.

I. Tevékenység

1./ Februárban a szakosztály képviseltette magát a MAHOE által szervezett téli hegymászó túrán a Liptói -Tátrában.

Időtartam 7 nap. Résztvevő a szakosztályból: 1 fő.

A következő csúcsokat másztuk meg:

Hrubá Kopa	-	2166 m
Tri Kopy	-	2163 m
Plachive	-	2125 m
Baranec	-	2184 m

2./ Áprilistól a környéken lévő sziklamászóiskolákon gyakorlatoztunk, melyek keretében házi sziklamászó tanfolyamot tartottunk. Ezenkívül a Pilis- és a Visegrádi-hegyekben szerveztünk gyalogtúrákat.

A résztvevők létszáma általában 3-6 fő volt.

3./ Májusban az Ausztriában található Hohe-Wandra szervezett mászótúrán vett részt szakosztályunk egyik tagja.

A sziklaképződményen 5-6 kötélhosszas utakat szemeltek ki megmászásra, melyek nehézségi fokozata IV-VII között váltakozik. Sajnos az időjárás a túra ideje alatt rosszra fordult, ezért a túratervnek csak egy részét sikerült teljesíteni.

Az útról cikket jelentettünk meg a "Közhírré Tétetik Dorogon" című lap 1996. szeptemberi számában.

A kirándulás időtartama 3 nap volt.

4./ Augusztusban a Csóka-kő, Bárány-kő nevű sziklacsoportokon a Mátrában tartottunk sziklamászó edzőtábort. Ennek keretében az itthonitól eltérő, vulkanikus eredetű sziklaképződményeken gyakorolhattunk.

A tábor 5 napos volt. A résztvevők létszáma 5 fő.

5./ Szeptemberben az Alföld keleti részére szerveztünk kirándulást, mivel ezen a környéken a tagok nagy része még nem járt. Főbb állomásaink Tokaj, Tokaj-hegy, Nyíregyháza és Sóstó-fürdő, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park voltak.

Időtartam 6 nap. A kiránduláson 5 fő vett részt.

6./ Októberben tagjaink közül két fő vett részt az 1996. évi Országos Falmászó versenyen, melyet Esztergomban rendeztek meg. Helyezésük egy 7. és egy 9. hely az ifjúsági kategóriában.

7./ Decemberben a bőséges hó lehetőséget adott téli hegyászó technikák gyakorlására. Ennek során a hidegben, jeges-csúszós sziklán végzett mászás nehézségeiről szereztek benyomásokat a résztvevők.

Sajnos téli eszközökkel (hágóvas, jégcsákány, stb.) a szakosztály nem rendelkezik, pedig ezek használatának begyakorlása elengedhetetlenül szükséges a magashegyi túrázásokhoz, mászásokhoz.

II. Pályázati pénz felhasználása

Az Önkormányzati Képviselő Testület által megállapított 20.000 Ft-ot a következők szerint használtuk fel:

	<i>összeg</i>	<i>számla</i>	<i>felhasználás</i>
1.	5.820 Ft	N 044335	felszerelés
2.	690 Ft	0102066	jutalomkönyv
3.	1.600 Ft	AN 817688	szaklap
4.	5.100 Ft	N 268267	felszerelés
5.	900 Ft	AB 1415953	bélyegző
6.	7.080 Ft	N008093	szállásköltség

Összesen: 21.190 Ft

A képviselő testület felé a támogatás felhasználásának módjáról készített beszámolómat megküldtük.

A fentiek alapján kérem a szakosztály beszámolójának elfogadását és tevékenységünk további támogatását.

Dorog, 1997. január 22.

Köszönettel:

BEBTE
Hegymászó és Természetjáró
Szakosztálya
2510 Dorog, Schmidt ltp. 33. fsz./3.
Adószám: 18601637-1-11
OTP Dorog: 11740023-20037659

Laczkó Tibor
szakosztályvezető

A BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET

1996. ÉVI ELSZÁMOLÁSA

Nyitó: 1996. január 1-én

- bankszámla	70.421,-
- pénztár	62.004,70,-

Bevételek:

- belépő	4.700,-
- tagdíj	19.600,-
- pályázaton nyert tám.	290.000,-
- bankkamat	2.312,-

összesen: 316.612,-

Költségek és kiadások:

- felszerelés	110.690,-
- lakat	6.906,-
- posta költség	3.044,-
- film előhívás, képkeret	3.720,-
- könyvek	6.440,-
- nyomt, irodaszerek, bélyeg.	7.013,-
- táborozás	7.563,-
- aggregátor és tart.	118.660,-
- 50. évforduló svédasztal	38.921,-
- banki költségek	6.669,-
- egyéb	1.677,-

összesen: 311.303,-

Záró: 1996. december 31-én

- bankszámla	110.217,-
- pénztár	27.517,70,-

Készült: Dorogon, 1997. január 30-án

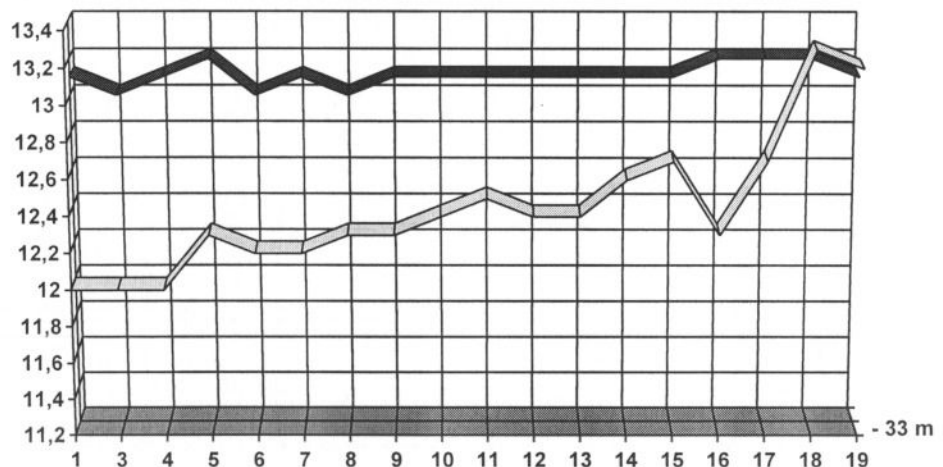
Mielecné Zink Judit
gazdasági vezető

BENEDEK ENDRE
Barlangkutató és Természetvédő Egyesület
2510 Dorog, Szt. Erzsébet u. 12.
Telefon: (33) 319-689, 331-622
Adószám: 18601637-1-11
OTP: 11740023-20034546

Barlangi hőmérsékleti- és forrásvízhozami adatok 1996-ban:

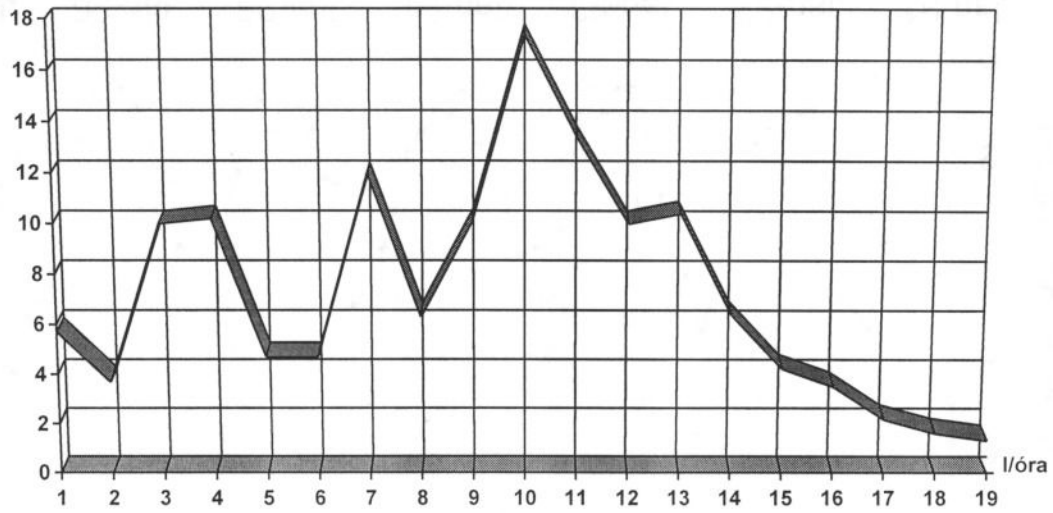
A mérés:		Hőmérséklet (C°):		Forrásvízhozam: (liter/óra)	megjegyzés:
száma	dátuma	-33 m	-45 m		
1.	január 27.	12,0	13,1	5,7	detektorcsere
2.	február 11.	-	-	3,68	
3.	február 24.	12,0	13,0	10,0	detektorcsere
4.	március 2.	12,0	13,1	10,2	
5.	március 23.	12,3	13,2	4,7	detektorcsere
6.	március 30.	12,2	13,0	4,68	
7.	április 7.	12,2	13,1	11,94	
8.	április 27.	12,3	13,0	6,3	detektorcsere
9.	május 4.	12,3	13,1	10,1	
10.	május 18.	12,4	13,1	17,4	vízhozam rekord!
11.	május 25.	12,5	13,1	13,4	detektorcsere
12.	június 15.	12,4	13,1	10,0	
13.	június 22.	12,4	13,1	10,4	detektorcsere
14.	július 20.	12,6	13,1	6,4	detektorcsere
15.	augusztus 17.	12,7	13,1	4,22	detektorcsere
16.	szeptember 21.	12,3	13,2	3,5	detektorcsere
17.	október 27.	12,7	13,2	2,16	detektorcsere
18.	november 23.	13,3	13,2	1,6	detektorcsere elmaradt
19.	december 22.	13,2	13,1	1,31	detektorcsere

Barlangi hőmérsékleti adatok 1996-ban:

□ - 33 m ■ - 45 m

Barlangi forrásvízhozami adatok 1996-ban:

Lieber Tamás
Dorog 2510
Fáy A. ltp. 3

Kedves Tamás!

Mellékelten küldöm az 1996-os jelentést. A három mérési hely 6 évre vonatkozó átlaga:

-33m levegő	-45 m levegő	-45 m vízlégtér
2,72 kBqm ⁻³	3,42 kBqm ⁻³	1,02 kBqm ⁻³

Ezek az adatok praktikusan megegyeznek a tavalyiakkal, annyit tennék hozzá, hogy a két levegőben lévő mérési hely közötti különbség a 6 éves mérés alapján átlagosan 25 %.

Az időbeli változásokat tekintve a vízben lévő mérési pont egy markáns évszakos változást produkált. Oka talán a vízhozam változásban keresendő. (Változott a vízhozam 1996-ban az előző évekhez viszonyítva?)

A két megfigyelési helyen mért radon aktivitáskonzentrációk relatív különbségében viszont megváltozott a sokéves trend, most sokkal jobban együtt mozgott a két görbe. (Nem zártatok le a barlangot?) Bejött a tavalyi jóslatom, hogy jövőre biztosan más lesz az eredmény és akkor megint lehet spekulálni.

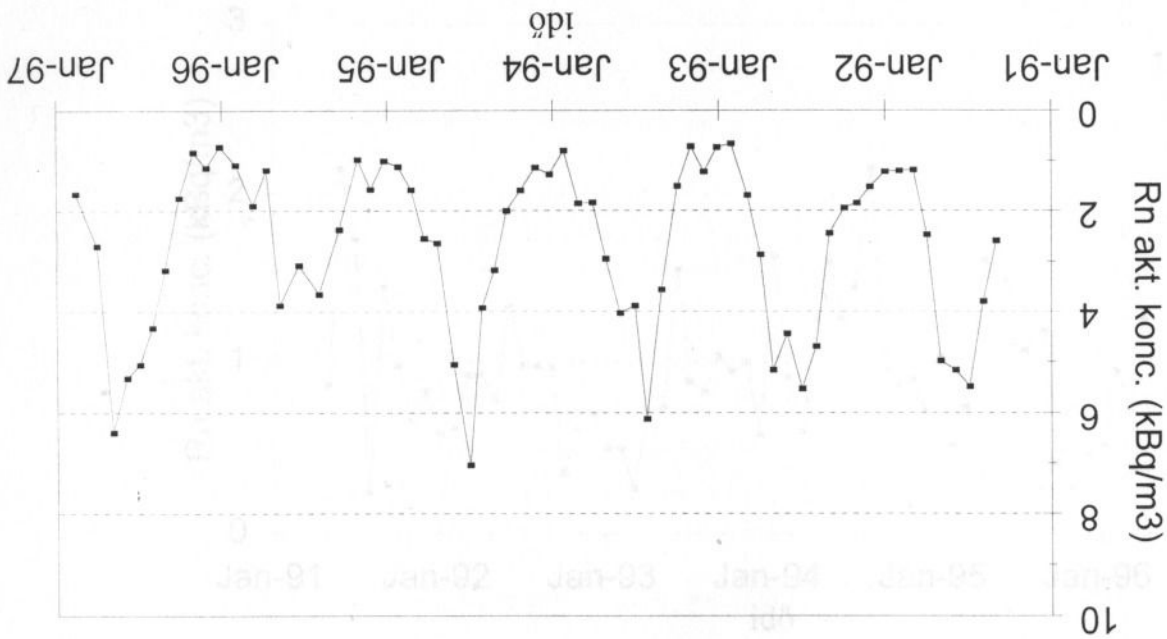
Baráti üdvözzlettel:

Haki József

Debrecen, 1997. január 15.

Sátorköpuszta

Mérési hely: -31 m

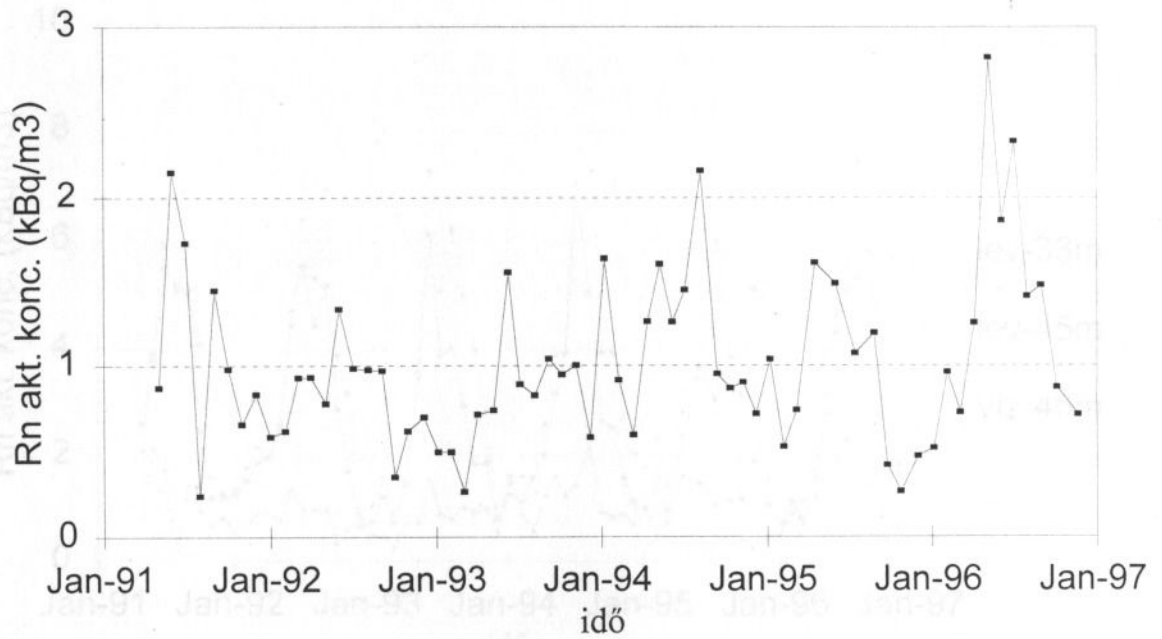

Sátorköpuszta

Mérési hely: -45 m

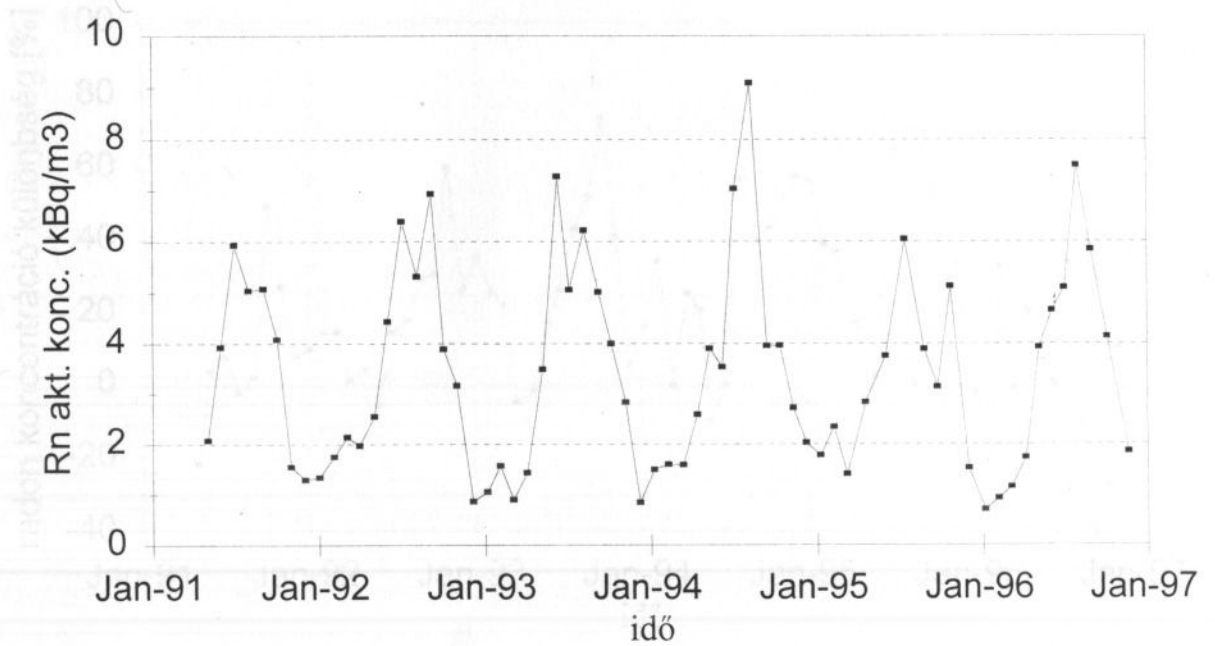
Sátorkőpuszta

Mérési hely: -46 m

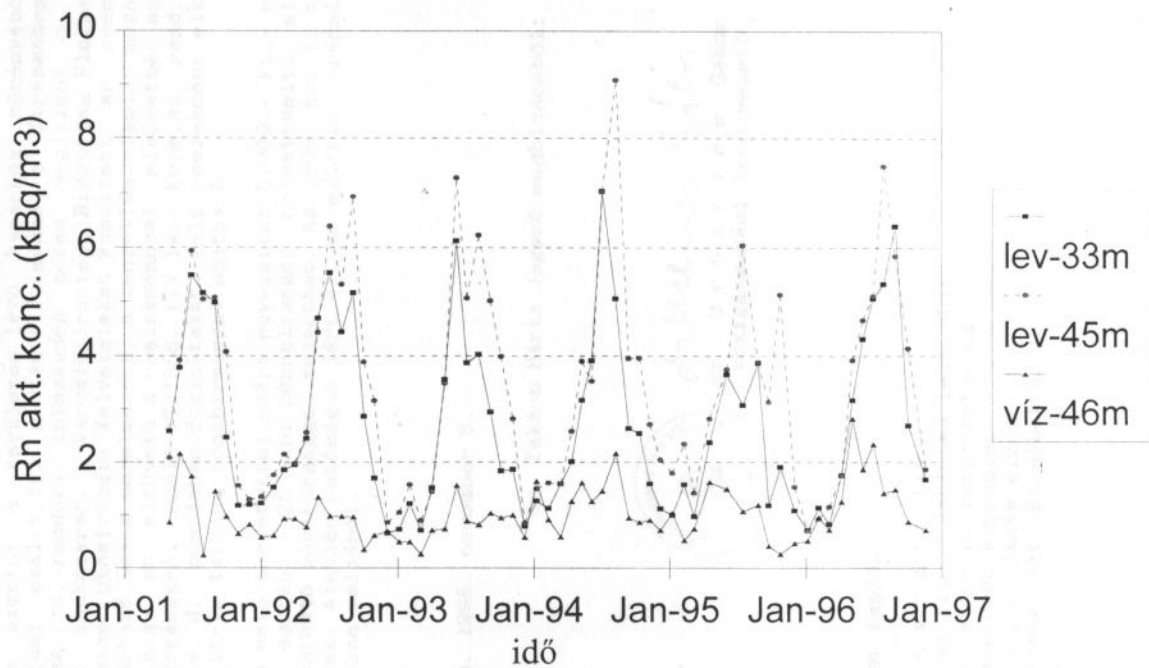
Sátorkőpuszta

Mérési hely: -45 m

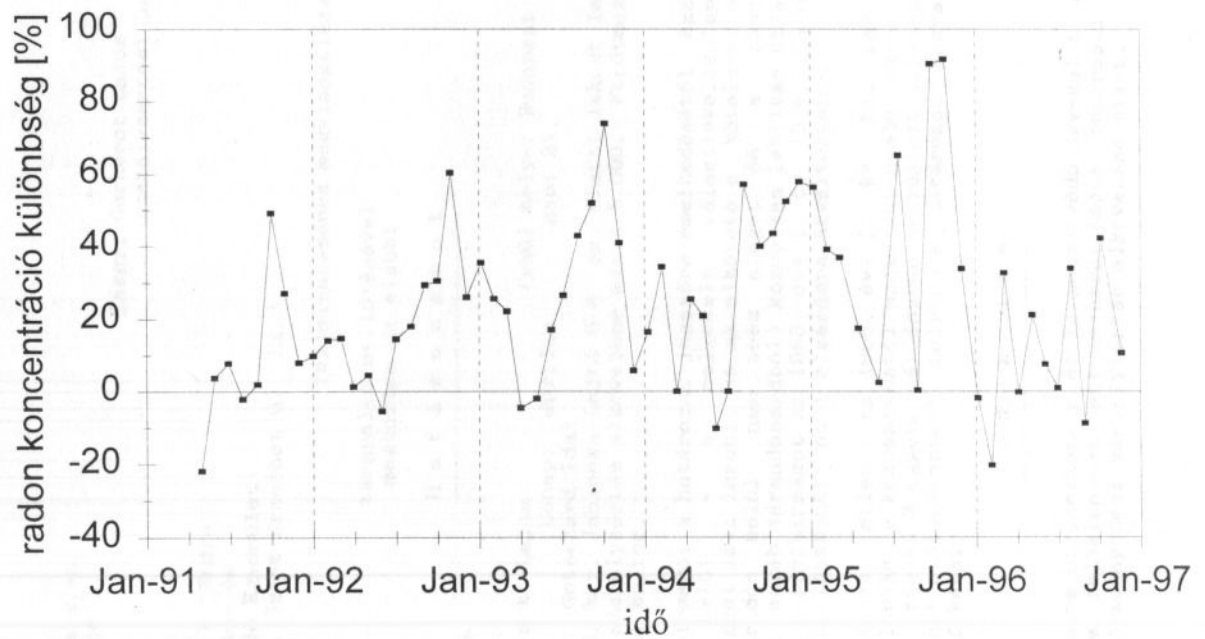
Sátorkőpuszta

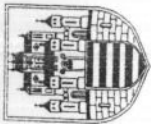
Három mérési pont

Sátorkőpuszta

levegő

**Esztergom Város
Jegyzője**

238/1996. szabsz.
E. a: Ollaryné

**Benedek
Barlangkutató- és
Természetvédő Egyesület**
2510 Dorog, Szent Erzsébet u. 12.

Tárgy: Gerhardt Lajos
szabálysértési ügye

feljelentésének megvizsgálása után

tárgyalás mellőzésével
meghoztam az alábbi

H a t á r o z a t o t

G e r h a r d t Lajos
éve: 1936. hónap: április (szül. helye: Budapest VIII.,
nap: 21.
anyja neve: Gotschard Ida)
Budapest III. ker. Jablonka Lejtő 6-8. sz. alatti lakost levegő-
szennyezési szabálysértés elkövetése miatt 5.000,- Ft(öttezer) Ft
pénzbírsággal sújtom.

A pénzbírságot a határozat jogerőre emelkedésétől számított
15 napon belül - a mellékelt válaszlevelezőlapon -
illetékbélyeggel kell leróni. Ha az elkövető e kötelezettségének
fenti határidőn belül nem tesz eleget és a pénzbírság
munkabérből (egyéb járandóságából) közvetlen letiltás útján nem
hajtható be, a pénzbírságot az 1968. évi I. tv. 18. §. (1) bekezdé-
se alapján 25 (huszonöt) napi elzárásra átváltoztatom.

E határozat ellen az 1968. évi I. tv. 51. par. (2)
bekezdése alapján a kézbesítéstől számított nyolc napon belül
hatóságomnál írásban 3 egyező példányban benyújtott illetékmentes
 kifogást lehet előterjeszteni, melyben a határozat megváltozo-
tatását lehet kérni.

I n d o k o l á s

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület elnöke
Lieber Tamás, feljelentést tett Gerhardt Lajos budapesti lakos
ellen, levegőszennyezési szabálysértés elkövetése miatt.

A feljelentés szerint nevezett több társával, magukat filmforgató
stábnak kiadva 1996. április 26-án Esztergom-Kertvárosban a volt
szovjet laktanya területén filmforgatást végeztek. Ezzel egyidőben
lakossági, illetve szemtanúi bejelentés történt, miszerint
nagy mennyiségű autógumik égetése folyik a volt laktanya
területén, ezután rendőrségi intézkedésre került sor. A tanú
elmondása szerint a területen lévő kazánház kéményéből sűrű
fekete füst szállt fel, miután a filmek a Strázsahaegy felé
elindultak. A rendőri intézkedés során megjelent a Városi
Televízió munkatársa, a Városfejlesztési Bizottság Elnöke, és a
polgármester utasítására felvételeket készítettek az eseményről,
melyet Gerhard Lajos serelemezett. A tényállás alapján megállapí-
tottam, hogy az elkövető a cselekménnyel elkövette az egyes
szabálysértésekről szóló 17/1988. (IV.14.) Korm.sz. rend. 11/A.
§. (1) bek. d./ pontjában foglaltakat, mely cselekmény elkövetése
30.000,- Ft-ig terjedő pénzbírsággal sújtható.

Fentiekre való tekintettel ezért nevezettet 5.000,- Ft,- meg nem
fizetése esetén - 25 napi pénzbírságot helyettesítő elzárásra
átváltoztatható pénzbírsággal sújtottam. Az 1968. évi I. tv. 39.
§. (2) bek. alapján hatóságom járt el, az eljárás eredményesebb
lefolytatása céljából.

Esztergom, 1996. november 6.

Dr. Takács Márta Jegyző megbízásából:

Dr. Urbánics Gábor
Dr. Urbánics Gábor
közigazgatási irodavezető

Határozatot kapják:

- 1./ **G e r h a r d t Lajos**
Budapest III., Jablonka lejtő 6-8.
- 2./ **Benedek Endre Barlangkutató- és
Természetvédő Egyesület**
Lieber Tamás elnök
2510 Dorog, Szt. Erzsébet u. 12.
- 3./ **Iratár**

KIRÁNDULÁS A SZÉKELYFÖLDÖN

Időpont: 1996. július 20. (szombat) - augusztus 3. (szombat).

Időtartam: 15 nap (utazással együtt).

Szervezők: *Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület (BEBTE), Diákújságírók Országos Egyesülete (DUE).*

Túravezetők: Varga László népművelő, geológus, Lieber Tamás - BEBTE.

Utazás: különjáratú autóbusszal.

Szállás: sátorban - 2 éjszaka a Tordai-hasadéokban, 3 éjszaka a Vargyasi-szorosban, 2 éjszaka a Szent Anna-tónál, 3 éjszaka a Gyilkos-tónál, 1 éjszaka a szovátafürdői kempingben, 1 éjszaka a Kőközi szorosban, 2 éjszaka a Glavojnál vagy a Ponor-mezőn.

Étkezés: minden résztvevő önállóan oldja meg (célszerű itthonról vinni, ott helyben csak a pótlásról -pl. kenyér - gondoskodni).

Jelentkezési feltétel: a részvételi díj befizetése a megadott határidőig.

Jelentkezési határidő: 1996. május 10, vagy amíg férőhely van.

Jelentkezni lehet: a **DUE** (1141 Budapest, Örs vezér-tér 11.- tel.: 222-8213) és a **BEBTE** (2510 Dorog, Szent Erzsébet u.12 - tel.: (33) 331-622 v. 319-689) címén.

Résztvevők létszáma: min. 40, max. 45 fő.

Részvételi díj: 10.000 ft, ft ebből május 10-ig 6.000 ft-ot, június 15-ig pedig a maradék 4.000 -ot kell befizetni!

A részvételi díj magában foglalja a busz, múzeumi belépők, kempingek költségeit.

Költőpénzről mindenki magának gondoskodjon. Ajánlott költőpénz 5.000 - 10.000 ft-ig. Ennek egyrészét célszerű márkában hozni (20 DM).

A konkrét látnivalókat a "részletes program" című rész tartalmazza.

Táborhelyeink sokszor a lakott helyektől távol, kint a hegyekben, tavak, források, patakok közelében lesznek. Ennek megfelelően néhány - a mindennapi életünk során megszokott - civilizációs kényelmi eszközről le kell mondanunk. Nem lesz tévé, villanyvilágítás és melegvíz is csak akkor, ha a patak vagy forrásvizet tábortűznél vagy magunkkal vitt gázmelegítőkön felmelegítjük. Az étel elkészítéséről is nekünk kell gondoskodni.

A sátorozás vagy a túrák során az időjárás is okozhat kényelmetlenséget. Akik részt kívánunk venni ezen a kiránduláson, minderre számítaniuk kell.

Mi az amit cserébe kaphatunk e kényelmetlenségek vállalásáért?

Egy élményekben, rendkívül szép látványosságokban bővelkedő feledhetetlen 2 hetet, mely hosszú időre kellemes emlék marad.

A fentiekre tekintettel e kirándulást elsősorban fiataloknak javasoljuk, olyanoknak akik kedvelik az erőt próbáló hegyi túrákat, szereteik a különlegesen érdekes látványosságokat a kevésbé ismert, feltáratlan természeti értékeket, s elviselik a bizonyos fokig "nomád" életmódot.

RÉSZLETES PROGRAM:

□ 1. nap

5.00 óra Gyülekező Dorogon a Községi Ház előtt (budapestieknek 6.00-kor az Árpád-híd Pesti oldalán - Volánbusz pályaudvar).

5.30 óra Indulás különjáratú autóbuszal a Székelyföldre.

Útvonal: Budapest - Szolnok - Biharkeresztes - Nagyvárad - Kolozsvár - Tordai-hasadék.

Útközben Körösfőn (Kalotaszeg vidéke) megnézzük a református templomot, Kolozsváron a Botanikus kertet, a Szent Mihály plébániatemplomot és Mátyás király lovassobrát.

Érkezés a hasadékhoz (a vámtól függően) az esti órákban.

Tervezett út hossza: 450 km.

Sátorverés, alvás a Tordai-hasadék bejáratánál.

□ 2. nap

9.00 óra Kirándulás a Tordai-hasadékba, a Balika vára-barlangba, majd fel a szakadék pereméhez a Patkóskőhöz (350 m-es szintkülönbség!), és vissza a táborhelyre.

Táborozás, alvás a Tordai-hasadék bejáratánál.

□ 3. nap

9.00 óra Utazás a Vargyasi szorosba.

Útvonal: Tordai-hasadék - Torda - Ludas - Medgyes - Segesvár - Homorod - Vargyas - Vargyasi-szoros.

Segesváron a történelmi városmag megtekintése.

Vargyason a Dániel-kastélynak, az unitárius templomnak és Sütő Béla fafaragó népművész kiállításának megtekintése.

Tervezett út hossza: 250 km.

Sátorverés, alvás a Vargyasi-szoros bejáratánál.

□ 4. nap

9.00 óra Kirándulás a Vargyasi-szorosba, majd fel a Tatárkapolna romjaihoz, és a Nagymálon keresztül vissza a táborhelyre.

Táborozás, alvás a Vargyasi-szoros bejáratánál.

□ 5. nap

9.00 óra Túra a Vargyasi-szorosban lévő Almási-barlangba, majd a Lócsúr-barlangba. A barlangot csak elemlámpával lehet bejárni, ezért azt feltétlenül vigyünk magunkkal!

A Csala tornyának megtekintése a barlangszádától.

Táborozás, alvás a Vargyasi-szoros bejáratánál.

□ 6. nap

8.00 óra Utazás a Szent Anna-tóhoz.

Útvonal: Vargyasi-szoros - Vargyas - Kisbacon - Sepsiszentgyörgy - Gelence - Kézdivásárhely - Szent Anna-tó.

Útközben Kisbaconban meglátogatjuk Benedek Elek lakóházát (ma emlékmúzeum), Sepsiszentgyörgyön az egykori Székely Nemzeti Múzeumot, Gelencén a XIII. sz.-i katolikus templomot.

Tervezett út hossza: 180 km.

Sátorverés, alvás a Szent Anna-tónál.

□ **7. nap**

9.00 óra Gyalogtúra a torjai Büdösbarlanghoz, majd Bálványosfürdőre a várromokhoz és vissza.

Délután fürdés a Szent Anna-tóban.

Táborozás, alvás a Szent Anna-tónál.

□ **8. nap**

8.00 óra Séta a Mohos-tóhoz. A tó botanikai különlegességeinek a megtekintése.

Utazás Csiksomlyóra, ahol a híres búcsújáró helyet, a ferences templomot nézzük meg.

Ezt követően Balánbányára utazunk, ahonnan gyalogtúrára kerül sor.

Útvonal: Balánbánya - Szék-patak völgye - Egyesközi menedékház - Egyeskö - Nagy-Hagymás (1793 m) - fehér mező - Juhos-patak völgye - Gyilkos-tó (kb. 22 km, szintkülönbség 1000 - 1100 m). Érkezés a tóhoz kb. éjfél körül.

Megjegyzés: akik a túrára nem kívánunk jönni, vagy csak az Egyesköig, azok autóbusszal mehetnek a Gyilkos-tóhoz.

Tervezett út hossza: 170 km.

Sátorverés, táborozás a tó mellett.

□ **9. nap**

9.00 óra Séta a Gyilkos-tó körül. Csónakázás a tavon. Túra a Cohárdra és fakultatív jelleggel a Gyilkos-hegy tetejére.

Táborozás, alvás a Gyilkos-tónál.

□ **10. nap**

9.00 óra Séta a Békás-szorosban. Út közben a Békás-patak Óriás-esésének, az Oltárkőnek, a szoros aljában fakadó bővizű forrásnak a megtekintése. Innen további séta a Kis Békás-patak vadregényes szurdokába. Visszatérés a táborhelyre Háromkút felől, vagy a szoroson keresztül.

Tervezett gyalogtúra hossza: 12 km.

Táborozás, alvás a Gyilkos-tónál.

□ **11. nap**

8.00 óra Utazás Gyergyószentmiklóson keresztül Szovátafürdőre.

Tervezett út hossza: kb. 85 km.

Fürdés a Medve-tóban, a felszíni sókarszt megtekintése.

Sátorverés, alvás a Szovátafürdői kempingben.

□ **12. nap**

8.00 óra Délelőtt látogatás a parajdi sóbányába, majd Korondra.

Utazás Nagyenyeden keresztül a Kőközi-szorosba.

Sátorverés, alvás a Kőközi-szorosban.

□ **13. nap**

8.00 óra Túra a Bogza-hegy tetejére, majd utazás Torockóra, ahol a falumúzeumot nézzük meg. Innen az Aranyos-folyó völgyében utazás Rézbányára, majd a Pádis-fennsík melletti Glavoj erdészházhoz. (Útközben a Virtop-nyeregtől 20 perces gyalogtúrával felkeressük a Rozsdás-szakadékat.

Táborozás, alvás a Glavójnál vagy a Ponor-réten.

□ **14. nap**

9.00 óra Gyalogtúra Ponormező (Glavoj erdészház) - Ponor-katlan (a szikladolinák alsó részének és felső peremének a körbejárásával) - Porcika gerinc - Galbena-kőköz vízesésrendszere - Galbena-alsó-kőköz - Flóra-rét - Galbena-szirt - Eszkimó-jégbarlang (rövid barlangtúrával!) - Nagy Bársza-katlan - Ponormező (Glavoj erdészház).

Gyalogtúra hossza 14 km, szintkülönbség 1000 m, időtartama kb. 8 óra.

Alvás a Glavojnál vagy a Ponormezőn.

□ **15. nap**

9.00 óra Utazás Nagyváradon keresztül haza. Nagyváradon 2-3 órás városnézés, esetleg vásárlás. Főbb látnivalók: Püspöki székesegyház, Sas-palota, Szent László templom, Városháza.

Várható érkezés Budapestre ill. Dorogra: kb. 18-20 óra körül (a vámtól függően).

Tervezett út autóbusszal: 2200-2300 km.

Varga László
túravezető

Erdélyben felkerestük a Vargyasi-szorost és a Kőközi-szorost is

/fotó: Lieber/

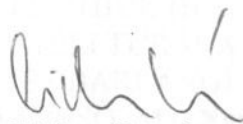

**A BENEDEK ENDRE BARLANGKUTATÓ ÉS TERMÉSZETVÉDŐ EGYESÜLET
NÉVSORA
1996 - 1997**

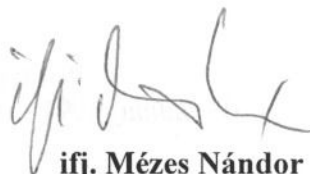
sor- szám	nyilv. szám	név	lakcím	telefon	meg- jegy- zés
1,	055	BALÁZS GÉZA DR.	1151 Budapest, Szlacsányi F. u. 184.	(1) 307-5004	
2,	053	BENCZE LÁSZLÓ DR.	2509 Esztergom-kertv., Féja G. u. 7.	(33) 319-465	
3,	069	BENDUR JUDIT	2519 Piliscsév, Marx u. 6.		
4,	021	BOKOR ZOLTÁN	2516 Leányvár, Bécsi út 116/A.		
5,	056	BREDÁN VIKTOR	2510 Dorog, Tölgyfa u. 6.	(30) 446-969	
6,	050	GÁLFI ANDREA	2510 Dorog, Erőmű ltp. 14/3.	(33) 331-755/3651	
7,	041	GYARMATI GYÖRGY	2510 Dorog, Schmidt S. ltp. 46.		
8,	001	FOGEL PÉTER	1046 Budapest, Böröndös u. 26. 4/23.	(1) 180-7350	
9,	074	HARTYÁN CSABA	2510 Dorog, Széchenyi ltp. 5. 4/1.	(33) 442-445	
10,	016	HEIDLER NORBERT	8629 Balatonszéplak-alsó, Akácfa u. 63.	(84) 350-894	
11,	047	HORVÁTH NORBERT	2510 Dorog, Schmidt S. ltp. 8. 3/1.		
12,	044	HORVÁTH ZSOLT	2500 Esztergom,		
13,	070	JÓ-DOBRONYA JÁNOS	2500 Esztergom, Vasas u. 6.	(33) 313-526	
14,	057	KRISTÓF KRISZTINA	2516 Leányvár, Kálvária u. 11.	(26) 360-247*	
15,	065	KUNYIK ATTILA	2510 Dorog, Baross G. ltp. 21. 2/6.		
16,	049	LACH KATALIN	2510 Dorog, Úttörő u. 19.	(33) 331-135	
17,	051	LAKATOS SZILVIA	2510 Dorog, Erőmű ltp. 17. 2/5.	(33) 331-755/3685	
18,	078	LACZKÓ GÁBOR	7700 Mohács, Kodály u. 4.		
19,	077	LACZKÓ KRISZTINA	2510 Dorog, Schmidt S. ltp. 33.	(33) 442-625	
20,	045	LACZKÓ TIBOR	2510 Dorog, Schmidt S. ltp. 33.	(33) 442-625	
21,	024	LÁNG BEÁTA	2510 Dorog, Árpád u. 28.	(33) 331-438	
22,	004	LIEBER TAMÁS	2510 Dorog, Fáy A. ltp. 3. 2/9.	(33) 331-622	
23,	073	M-NÉ BENEDEK ANIKÓ	2500 Esztergom, Magyarai L.u. 1.	(33) 312-424	
24,	072	MÉZES NÁNDOR ifj.	2500 Esztergom, Rákóczi-tér 2/A.	(33) 313-554	
25,	035	MAGYAR ZOLTÁN	2510 Dorog, Zsigmond V. ltp. 15. 1/3.		
26,	007	MIELEC PÉTER	2509 Esztergom-kertv. Eperjesi u. 48.	(33) 319-689	
27,	043	MIELECNÉ ZINK JUDIT	2509 Esztergom-kertv. Eperjesi u. 48.	(33) 319-689	
28,	068	NÉMETH KLÁRA	2500 Esztergom, Szentkirályi u. 37.	(33) 317-651	
29,	079	NÉMETH ZSUZSA	2525 Bajna, Nyergesi u. 24.		
30,	015	PÁVA IBOLYA	2510 Dorog, Hám K. ltp. 21. 3/1.	(33) 441-020	
31,	067	RITTLING ISTVÁN	2521 Csolnok, Radnóti u. 1.		
32,	061	SALAMON KÁROLY	2510 Dorog, Baross G. ltp.		
33,	040	SEBŐ ISTVÁN	2510 Dorog, Pataksor 9/a.	(33) 441-256	
34,	075	SÜTTŐ PÉTER	2500 Esztergom, Monteverdi u. 6.	(33) 313-567	
35,	062	SZABÓ ISTVÁN id.	2510 Dorog, Schmidt S. ltp.		
36,	064	SZABÓ ISTVÁN ifj.	2510 Dorog, Schmidt S. ltp.		
37,	046	SZÉPVÖLGYI TAMÁS	2510 Dorog, Radnóti u. 13.		
38,	071	SZILVAY PÉTER	2500 Esztergom, Béke tér	(33) 312-882	
39,	059	ÚJSZÁSZI REGŐ	2536 Nyergesújfalu,		
40,	008	VARGA ÁRPÁD	2509 Esztergom-kertv. Eperjesi u. 52.		
41,	060	VARGA FERENC	2700 Gödöllő, Kazinczy krt. 7.	(28) 414-023	
42,	030	VARGA LÁSZLÓ	2528 Úny, Deák F. u. 17.		
43,	054	VARGA MARIANN	2521 Csolnok, Gete u. 13.	(33) 316-143*	

Jelmagyarázat: * - munkahelyi telefon

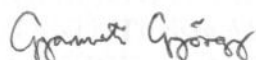
A beszámolót készítették:

Lieber Tamás
elnök

ifj. Mézes Nándor
megbízott titkár

Gyarmati György
szakosztályvezető
Barlangkutató Szakosztály

Laczkó Tibor
szakosztályvezető
Hegymászó és Természetjáró Szakosztály

Mielecné Zink Judit
gazdasági vezető

Készült Dorogon, 1997. január 23-án

A beszámolót kapják:

1. Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat
2. Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság
3. Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium
4. Dorog Város Önkormányzata
5. BEBTE irattára

A készítőik ezúton mondanak köszönetet az alábbi szervezeteknek:

Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete (DUE) - Budapest
MTA Atommagkutató Intézete (ATOMKI) - Debrecen
Magyar Környezetvédelmi és Vízügyi Múzeum - Esztergom
Barlang és Természetjáró Szakkör (BETESZ) - Esztergom

A BESZÁMOLÓ MELLÉKLETÉBEN SZEREPLŐ PUBLIKÁCIÓK JEGYZÉKE

1996. január - 1997. január

1. IRÁNY ERDÉLY (**DUE Hírek**) - 1996. január
2. GYERE EL A TÉLI TÚRÁRA (**DUE Hírek**) - 1996. január
3. SZERELMETES BARLANGJAIM (**Magyar Nemzet**) - 1996. január 30.
4. ÁLLOMÁSKERESŐ (**Mai Nap**) - 1996. január 30.
5. EGY ÉJ A HEGYEN (**DUE Hírek**) - 1996. április
6. TATAI TAVASZKEZDŐ TÁBOR MÁRCIUS 8-10 (**DUE Hírek**) - 1996. április
7. IRÁNY ERDÉLY (**DUE Hírek**) - 1996. április
8. ÚJJÁSZÜLETŐ GONDOLATOK (**Turista Magazin**) - 1996. május
9. EGY PILISI GYÖNGYSZEM (**Turista magazin**) - 1996. július
10. BARLANGMENTŐ POLGÁRMESTER (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. július
11. A SZEMTANÚ (**Turista Magazin**) - 1996. augusztus
12. SZIKLAMÁSZÓK AZ ALPOKBAN (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. szeptember
13. AMIRE BÜSZKÉK LEHETÜNK (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. szeptember
14. ÉLMÉNYEK ÉS MEGPRÓBÁLTATÁSOK (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. október
15. ÜNNEPSÉG A FÖLD ALATT (**24 Óra**) - 1996. szeptember 30.
16. FELFEDEZŐK KIVÁLTSÁGA (**Népszabadság**) - 1996. október 3.
17. ÖTVEN ÉVE TUDUNK A KRISTÁLYBARLANGRÓL (**24 Óra**) - 1996. október 7.
18. BARLANGJUBILEUM (**Reform**) - 1996. október 8.
19. KÖSZÖNETNYÍLVÁNÍTÁS (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. november
20. BARLANGOT FÜRDETTEK SÁTORKÖPUSZTÁN (**24 Óra**) - 1996. november 2.
21. MAGYARORSZÁG FÖLD ALATTI CSODÁJA (**24 Óra**) - 1996. november 2.
22. TERMÉSZETVÉDELMI ŐRJÁRAT A STRÁZSÁN (**24 Óra**) - 1996. november 6.
23. MEGTISZTÍTOTTÁK BARLANGOT (**Népszava**) - 1996. november 7.
24. MEGTISZTÍTOTTÁK (**Blikk**) - 1996. november 7.
25. MEGFÜRDETTÉK (**Magyar Nemzet**) - 1996. november 7.
26. BARLANGFÜRDŐ (**Népszabadság**) - 1996. november 7.
27. HATÉKONY TERMÉSZETVÉDELEM (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. november
28. FIATAL ÚJSÁGÍRÓK A BUNDESTAGBAN (**Közhírré Tétetik Dorogon**) - 1996. nov.
29. BARLANGÁSZÜNNEP DOROGON (**Turista Magazin**) - 1996. december
30. VILÁGVÁROS KICSIBEN (**DUE Hírek**) - 1996. december
31. TAPS PAKSNAK (**DUE Hírek**) - 1996. december
32. BARLANGÁSZÜNNEP DOROGON (**DUE Hírek**) - 1996. december
33. DIÁKÚJSÁGÍRÓK LÁTOGATÁSA (**Atom Erőmű**) - 1996. december
34. BARLANGÁSZÜNNEP ÉS BARLANGFÜRDETÉS ..(**MKBT Műsorfüzet**) - 1997. jan.
35. BARLANGNEVEK (**Turista Magazin**) - 1997. január

ARCHÍV KÖZLEMÉNYEK

35. A SÁTORKÖPUSZTAI BARLANG (**Természetbarát**) - 1947. január
36. BETÖRŐK A BARLANGBAN (**Karszt és Barlang**) - 1968. I.-II.

Magyarázat:

DUE Hírek - a Diák és Ifjúsági Újságírok Országos Egyesületének információs lapja

Közhírré Tétetik Dorogon - a Dorogi Önkormányzat folyóirata

24 Óra - Komárom-Esztergom megye napilapja

MKBT Műsorfüzet - a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat kiadványa

Karszt és Barlang - a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat kiadványa

DUE HÍREK

VII. évfolyam 1. szám A DUE információs kiadványa

1996. január

Hóvirágtúra Tatán

2. oldal

Ifjúságpolitika Magyarországon

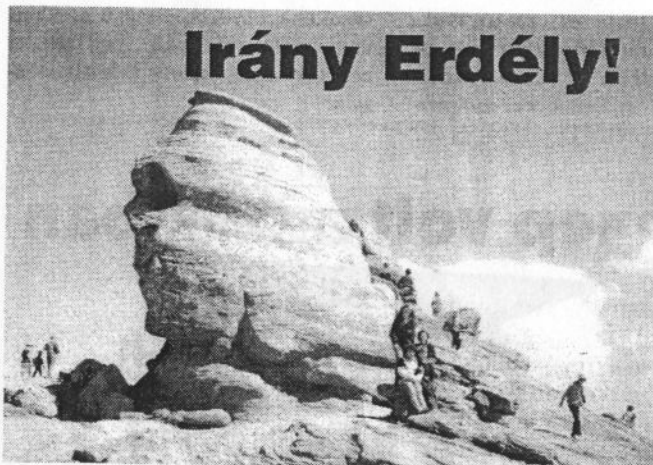
8. oldal

„Párisba beköszöntött a tél”

5. oldal

Újságíró iskola

8. oldal

Irány Erdély!

A BEBTE és a DUE idén is megrendezi „nagyútját”, ezúttal nem idehaza, hanem külföldön – az Erdélyi-szigethegységben. Bizonyára az előző DUE Hírekből már megtudhattad a tábor időpontja július, időtartama pedig 14 nap lesz. Az autóbuzos és gyalogos – a hangsúly azért ez utóbbin van – kirándulás egyben körutazás lesz Erdély turisztikailag nevezetesebb helyeire, mint pl.: Tordai hasadék, Gyilkos-tó, Békás-szoros, Egyeskő, Szent Anna-tó, Vargyasi-szoros, illetve a történelmi jelentőségű nagyvárosok: Kolozsvár, Marosvásárhely, Brassó, Segesvár stb.

Aki a túra iránt érdeklődik - 1996. február 9-én 18.30. -tól a DUE-ban – Varga László túravezetőtől részletesebb tájékoztatást kaphat.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Lieber T.

Gyere el a téli túrára!

Hótúra - sziklamászás

- forraltbor - rumos tea

- éjszakázás az erdők mélyén

Egy éjszaka az erdők mélyén lévő, csak gyalog megközelíthető fekete-hegyi menedékházban. Gyalogtúra egy kis hegymászással, forraltbor a Klastrompusztai turistaházban, este tűzrakás és főzés, éjjel a tűz vigyázása; másnap még egy kis gyaloglás.

Találkozás: február 3-án szombaton a Nyugati pályaudvarról 7.15-kor induló esztergomi vonatnál. Dorogig kell jegyet váltani. A csapathoz Dorogon is lehet csatlakozni 8.45-kor. A tervezett útvonal: Strázsa-hegy, Fekete-hegy, Klastrompuszta, Pilis-tető, Pilisnyereg, Dobogókő, Dömös.

Hazaérkezés: február 4-én vasárnap késő délután.

Költség: félárú vonatjegy Dorogig, és busz-vagy vonatköltség Dömösről vissza. (Kb. 200 Ft.)

Javasolt hoznivalók: dupla meleg holmi, erős bakancs; élelem: rumos tea, (forralt)bor, levespor, konzerv, kenyér stb. (A vaskályhán lehet főzni – ehhez fémlábost ajánlatos hozni – étkészlettel.)

A túra kétnapos, de az első nap végén is befejezhető (szombat este Pilisnyeregtől autóbusszal haza lehet jönni)! Akik két napra jönnek, a szálláshely biztosítása miatt jelentkezzenek a DUE-irodában. (20-25 hely van.) A szállásdíj 400 Ft, DUE és BEBTE-tagoknak viszont csak 200 Ft.

A jó félévi bizonyítvány jutalma: egy vadregényes túra a Pilisben.

(A BEBTE és a DUE közös rendezvénye, millicentenáriumi program.)

Diákújságírók Országos Egyesülete 1576 Budapest Pf.: 10. Telefon/távmásoló: 222-8213

Közelkép: Milyen középiskolát választhat a diák

Lakás
a cigányesaládoknak
6. oldal
Alkotmánybíróság
előtt a Levéltári
törvény
9. oldal

MAGYAR NEMZET

Ár: 19,50 Ft

ALAPÍTÓTTA: PETHŐ SÁNDOR

KEDD, 1996. január 30. LK. évf.

Ma: Petőfi, 21.15 Szerelmes barlangjaim

Rádióinterjú hangzik el a 70. születésnapját ünneplő *Jakucs* László geológusprofesszorral, a mai magyar barlangkutatás legeredményesebb és legkiemelkedőbb egyéniségével. A beszélgetés apropója az is, hogy az UNESCO nemrégiben vette fel az aggteleki karszt barlangjait a világörökség soraiba. *Balázs Géza*, az adás szerkesztő-riportere szegedi otthonában kereste fel a még ma is aktív, egyetemen oktató tanárembert. Beszélgetésük során felelevenedtek a gazdag életút és régmúlt idők kalandos kutatásai, eseményei.

LEADER

16. oldal

SZOLGA

Állomáskereső

Válogatás a Petőfi Rádió műsoraiból

14 órától jelentkezik a Petőfi Rádió közlekedési magazinja, a Csúcsforgalom. A szerkesztő-műsorvezető *Erczfalvy András*. Élő helyszíne is van a műsornak, a Közlekedésgépészeti Szakközépiskola Tanműhelye, (XIII. Szabolcs u. 2.), ahol *Petress István* várja az érdeklődőket.

18 órától a Kölyökrádió levelezőműsora, a Kataposta hallható,

a szerkesztő *Dercsényi Katalin*.

Születésnapjára hangzik el a jeles barlangkutató geológussal, *Jakucs Lászlóval* 21.15-től.

Az éjszakában 0.15-től a Törvény nevében *Marosi Antal* műsora a szervezett bűnözésről szól. Az adás ideje alatt hívható a 138-8003 és a 138-8037-es telefonszám.

F és a egy át

Tatai tavaszkezdő tábor március 8-10.

A DUE az idén is megrendezte környezetvédelmi hétvégéjét a Gerecse és a Vértes hegység lábánál fekvő városban, Tatán. Bár az időjárás csalóka volt, a nap szeszélyesen bujkált a felhők mögött, nagyon élveztük a programokat, a társaság jó volt, szakértő vezetőink pedig a zsűri elnöke, Tamás Ferenc professzor úr és Kordos László, a Magyar Állami Földtani Intézet antropológusa lebilincselő előadásokkal tették kézzelfoghatóvá a millió éveket, amelyek körülvettek bennünket a mamutvadász-telepen, és Vértesszőlősen. Az ember

szerepe a természet-átalakításban című pályázatról kérdeztem Tamás Ferenc professzor urat, aki elmondta, hogy volt néhány pályázat, amely sajnos nem a témával foglalkozott, ugyanakkor születtek nagyon jó írások is. Műfajilag többségében a riport és az esszé volt jelen, de önálló kutatások is előfordultak. A saját vélemények és a cselekvési programok hiányoztak, nem mutatják meg a probléma vélt vagy valós megoldását. A környezetvédelmi hétvégén harmadik alkalommal vagyunk Tatán. A vértesszőlősi kirándulás még Tamás

Ferenc professzor úr számára is igazi szakmai csemege volt. Kordos László az ember fejlődésével való megismertetés után a tatai Kálvária-dombra kalauzolt bennünket, majd ezt követően este még sokat beszélgettünk az átélt élményekről.

Szombat este nagy DUE megbeszélésre került sor. Balázs Géza ezekkel a szavakkal mutatta be a természetjáró és környezetvédelmi tagozatot: „Ez a tagozat – Támogatóinknak vezetőinek, Varga Ferencnek és Lieber Tamásnak köszönhetően – önfenntartó; a legtöbb rendezvénye ingyenes vagy nagyon nagy kedvezménnyel lehet rajta részt venni.” Varga Ferenc válasza: „Én nemcsak önfenntartó vagyok, hanem családfenntartó is.” Mostantól tehát a DUE környezetvédelmi és természetjáró tagozatát háromszorosán is fontosnak tartjuk.

Vasárnap reggel szomorúan vettük tudomásul, hogy az élményekben gazdag hétvége véget ért.

Szőcs Katalin

Irány Erdély

Amikor jelentkezik a májusi túra, akkor a DUE az idén megrendezte környezetvédelmi hétvégéjét a Gerecse és a Vértes hegység lábánál fekvő városban, Tatán. Bár az időjárás csalóka volt, a nap szeszélyesen bujkált a felhők mögött, nagyon élveztük a programokat, a társaság jó volt, szakértő vezetőink pedig a zsűri elnöke, Tamás Ferenc professzor úr és Kordos László, a Magyar Állami Földtani Intézet antropológusa lebilincselő előadásokkal tették kézzelfoghatóvá a millió éveket, amelyek körülvettek bennünket a mamutvadász-telepen, és Vértesszőlősen. Az ember szerepe a természet-átalakításban című pályázatról kérdeztem Tamás Ferenc professzor urat, aki elmondta, hogy volt néhány pályázat, amely sajnos nem a témával foglalkozott, ugyanakkor születtek nagyon jó írások is. Műfajilag többségében a riport és az esszé volt jelen, de önálló kutatások is előfordultak. A saját vélemények és a cselekvési programok hiányoztak, nem mutatják meg a probléma vélt vagy valós megoldását. A környezetvédelmi hétvégén harmadik alkalommal vagyunk Tatán. A vértesszőlősi kirándulás még Tamás

szerepe a természet-átalakításban című pályázatról kérdeztem Tamás Ferenc professzor urat, aki elmondta, hogy volt néhány pályázat, amely sajnos nem a témával foglalkozott, ugyanakkor születtek nagyon jó írások is. Műfajilag többségében a riport és az esszé volt jelen, de önálló kutatások is előfordultak. A saját vélemények és a cselekvési programok hiányoztak, nem mutatják meg a probléma vélt vagy valós megoldását. A környezetvédelmi hétvégén harmadik alkalommal vagyunk Tatán. A vértesszőlősi kirándulás még Tamás

Egy éj a hegyen...

Beszámoló a pilisi téli túráról

Február elején, a legnagyobb influenzajárvány és hideg idején a dorogi barlangkutatók és a DUE második téli túrájukra indultak – a most valóban olykor derékig érő hóban. A dorogi vasútállomáson még dideregtünk, de a Pilis első hegyeire fölkapatva már egy réteg ruhát le is kellett vennünk: 4-5-6-ból. Végül hét DUE-s és hat BEBTE-s vállalkozott a Varga László geológus-tanár vezette túrára. Az éjszakát ismét a Feketehegyi-turistaházban töltöttük. S akik lemaradtak, miről is maradtak le? Lemaradtak a fölcipelt és fölforralt borról, a nagy zabálásról, az éjszakába nyúló beszélgetésről és vicceselésről, miközben a száraz pilisi fa pattogott a vaskályhában, a második

napi nagy túráról a Rám-szakadékban, lefelé, csúszkálva és függeszkeve a láncok segítségével.

Két nap: amelyre jó lesz emlékezni a szmogos városokban. A túra résztvevői elhatározták, hogy ezentúl rendszeresen, havonta szerveznek egy-egy, vagy kétnapos gyalogtúrát. Mivel a DUE Hírekben való közzététel a több hónapos előre tervezés, átfutás miatt bizonytalan, a kis csapat csak a DUE irodában teszi ki faliújságra a tervezett

programot, valamint levélben értesíti a rendszeres túrázókat. Érdeklődni telefonon is lehet a túrkárságvezetőnél. Tehát: DUE túrák minden hónapban, de nem csak a DUE Hírekből.

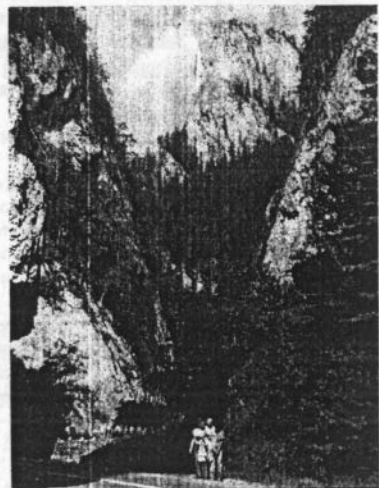
DUE HÍREK - 1996. április

Irány Erdély

Januári számunkban már beharangoztuk a BEBTE és a DUE közös nagytúráját. Erdély legcsodálatosabb tájaira utazunk, mint pl. a Tordai hasadék, Gyilkos-tó, Békás-szoros, Egyes-kő, Szent-Anna tó, Vargyasi-szoros. Történelmi jelentőségű városokba is ellátogatunk:

Kolozsvár, Marosvásárhely, Brassó, Segesvár. Túravezetőink: Lieber Tamás barlangász és Varga László geológus. A túra időpontja: 1996. július 20. - augusztus 4.

Külön autóbusszal fogunk utazni, a szállás kempingben, sátorban. Az élelmiszert mindenkinek magának kell hoznia, legfeljebb kiegészítő vásárlásokra hagyatkozhatunk. Maximum 22 fő jelentkezését tudjuk elfogadni. Jelentkezni lehet május 15-ig 5.000 Ft. befizetésével. Június 21-ig további 7.000 Ft-ot kell befizetni. A 12.000 Ft magában foglalja az utazás, a szállás és a belépőjegyek árát. Igyekezz a jelentkezéssel, nehogy lemaradj!

TURISTA MAGAZIN

SZABADIDŐ • SPORT • KIRÁNDULÁS • TERMÉSZETJÁRÁS • UTAZÁS

ÚJJÁSZÜLETŐ GONDOLATOK AVAGY TERMÉSZETVÉDELEMRŐL DIÓHÉJBAN

Április elején végre együtt örülhetünk a tavasz-
nak, amely a kissé eltolódó, és hirtelen véget
érő tél után talán még idejében enged szabad-
jára a természet kibontakozását.

E emberek tucatjai özönlenek a szabadba, válnak
alkalmi természetjáróvá, és ha csak kis időre
is, a természet szerelmeseinek vallják magukat.
Persze kirándulni nemcsak most lehet – rossz
idő nincs, csak rossz turista – tartja a mondás.
Mégis a természet újjászületésének ünnepe ez,
azé a túlélőé, „aki” évről évre egyre nagyobb
megpróbáltatások árán is igyekszik felülmúlni
korábbi önmagát. A küzdelem ádáz csatákkal
jár, a veszteség óriási, győztes nincs. A vastag
hótakaró olvadó leple alól ismét előbújnak a
szunnyadó kőbányák már-már szemet „győ-
nyörködtető” tájsebei, személtelrakatok – elha-
gyott mosógépek, ellopott gépjárművek, szét-
szórt akkumulátorok szinkavalkádjai. Kará-
csenyi áldozatként megcsontított fenyvesek, s
tűzifává lett, megrikított erdőszávok, a tetemes
hómenyiség súlya alatt pedig a kidőlt fák által
akadálypályává változtatott erdei turistautak ta-
lálhatók.

Az erdői-hegyet járó és szerető ember újra meg
újra szembesül ezekkel a problémákkal, de
megakadályozásukban vajmi keveset tehet. A
tavaszi fásítások vagy a nyári tűzvész, vagy pe-
dig a téli tűzifakampány áldozataivá válnak. Az
erdei pihenőkre ugyanez a sors vár.

Persze a természetvédő örök optimista, hiszi,
hogy le tudja győzni az emberi butaságot. El-
méleteket kreál és hisz bennük. Jól tudja, hogy
ma már kevés dolog szolgálhat tanulsággal,
azért eddig is nagy árat fizettünk.

Valamikor régen kezembe került egy folyó-
irat, amely a természetjárók 15 pontját tar-
talmazta. Iratlan szabályokat, amolyan erdei
illetmen félélt. De bárhol, bármikor, bárki szá-
mára megszívlelendő tanácsokkal szolgált.
Érdekessége, hogy a lényegyet kiemelve ter-
mészetjáró kultúránk tükörképe. Úgy gondol-
tam, megérdemli az újraközlést (szerző ismer-
retlen):

- Igazi természetbarátta az válik, aki nemcsak
szereti, védi is a természetet.
- Az emberhez méltó környezethez való jog
alapvető. Nagyon fontos azonban e jogosult-
ság érvényesítésében, hogy az állampolgár
maga mit tehet és mit tesz a megfelelő kör-
nyezethez való jogának érvényesülése érde-
kében.
- Az erdőben a fák, madarak, növények, ál-
latok vannak otthon, mi csak vendégek va-
gyunk. Illik tehát úgy is viselkedni, hogy ne
zavarjuk a háziak nyugalomát, vigyázzunk
otthonukra!
- Hagyd szóhoz jutni a természetet. Ne lár-
mázz!
- Hagyd tartózkodásod helyét olyan állapot-

ban, amilyenben a legközelebb találni sze-
retnéd.

- Értelmes ember nem szemetel, a többinek
meg TILOS!
- Szemét minden olyan tárgy, amely nem a
rendeltetésének megfelelő helyen található.
Az általad keletkezett hulladéktól ne a ter-
mészetben szabadulj meg, még akkor sem,
ha szemégyűjtőt találsz!
- Nem ott van tisztaság, ahol állandóan taka-
rítanak, hanem ahol vigyáznak rá.
- Egy szálfából több ezer gyufaszál készíthető,
de egy gondatlanul eldobott gyufaszállal
több ezer szálfát el is pusztulhat!
- Az erdészeti létesítmények a te kiszolgálá-
sodra, kényelmedre készültek. Ha tönkrete-
szed, elsősorban magadnak okozol kárt!
- Az erdők csendjét és szépségét nem csak él-
vezni, de azokat védeni is tudni kell!
- A természet védi egészségedet, védte te is
a természetet!
- Lépj túl a védett – nem védett elválasztásán,
s védj minden fajt és élőlényt!
- Ha jól belegondolunk, a természetvédelem
ma már úgy is felfogható, hogy nem más,
mint az ember, vagyis önmagunk védelme.
- Előbb-utóbb minden ember környezetvédő-
vé válik, addig kezdjük el tehát, amíg NEM
KÉSŐ!

Lieber Tamás

EGY PILISI GYÖNGYSZEM

(A FEKETE-HEGYI TURISTAHÁZ TÖRTÉNETE)

Fárasztó pilisi kirándulás után, mi sem lehet kellemesebb egy kiadós pihenésnél hazánk egyik legfestőibb helyén lévő, s az egyik leghagyományörzőbb menedékházában. A tizenkét személyes vendégszoba frissen vetett ágyaival, valódi mosztalgiaiával tölti el a betérő turistákat. Nyáron az erdő nyújtotta árnyék, télen a kályhában pattogó tűz teszi még hangulatosabbá ezt a helyet. A ház gondnokainak kitartó, lelkes munkája és hite – hogy nem kell mindenből pénzes emberek szórakozóhelyét csinálni – tette lehetővé, hogy ez a menedékház a legtermészetesebb módon, csak a legszükségesebb eszközökkel legyen felszerelve. Így adódhat például, hogy a felsőszint ablakából szarvasokat, őzeket is megfigyelhetünk. Itt nincs telefon, sem tévé, sőt még áram sem. A világítás hangulatos, petróleumlámpával van megoldva. Vezetékes víz hiányában az ivóvizet Dorogról hozzák fel, mosdásra pedig a ciszternában gyűjtött esővíz alkalmas. „Nincs étterem sem büfé, ugyanis élelemről a természetjárók maguk gondoskodnak. Aki pedig nem turista, az kényelmi okokból amúgy sem jön ide” – hallhattuk Mocsnik Laci bácsitól a ház felelős gondnokától. A Dorogi Sportegyesület Természetjáró Szakosztályának idősebb tagjai felügyelik ma a házat, hétvégeken kisebb csoportokat fogadnak előzetes bejelentkezés alapján. Jelentkezni Mocsnik Lászlónál lehet a Dorogi Sportegyesület címén. A turistaház története a század első felére vezethető vissza. A kezdetekről így ír Pick József – „A dorogi turistaság 50 éve – 1938-1988” – című könyvében:

„A Fekete-hegyi menedékház a Pilis-hegység egyik legszebb helyén, az 563 m magas Fekete-hegy északnyugati sziklaletörésének tetején, mint valami safécszek helyezkedik el. A ház Esztergom város tulajdonát képező területen épült fel 1933-ban. Az építkezést Esztergom város, valamint az MTE Esztergomi Osztálya végezte közösen. A menedékház természetéből, turista- és vadászhatáznak készült néhai Brandt Vilmos, a vadászterület bérlője szerint. Ilyen alapon jogot formált magának – sikertelenül – a menedékház ingyenes használatára. Mivel az esztergomiak a nagy távolság és a rossz utak miatt a nagyon nehezen megközelíthető házat nem tudták kifogásolhatatlan állapotban tartani, így 1938-ban a dorogi „asztaltársaság” megalakulása mindkettőjük számára hasznos volt. 1938 júliusában a „Jószerecsét asztaltársaság” Dorogon fogadta az esztergomi osztály látogatá-

sát. Ekkor ajánlotta fel dr. Brenner Antal Esztergom főjegyzője, polgármester helyettese, az esztergomi MTE elnöke az asztaltársaság használatára a menedékházat.

A dorogiaknak a nehezen megközelíthető turistaházát csak kitartó munkával és nagy anyagi áldozatok árán sikerült olyan állapotba hozniuk, hogy a vérbeli gyalogos turista igényeit már ki tudta elégíteni. A szobából és konyhából álló két helyiséget tartoztatták, a bútorokat befestették, a hiányos bútorzatot és egyéb felszerelési tárgyakat pótolták. A beépített hat faágyat pedig ágyneművel látták el. Továbbá bevezették az italmértést és az élelemmel való ellátást. E téren a legsúlyosabb gondot a menedékház vízellátásának kérdése okozta. A vizet már akkor is a pilisszentléleki forrásból szerezték be, ugyanakkor megkezdtek a cserepes-völgyi vízvezetéseket. Az épületet villánhrítóval látták el és építettek mel-

lé egy fűskamrát. Az esővíz összegyűjtésére cső- és csatornarendszert szereltek fel, amit két földbe süllyesztett fahordóba vezettek. A menedékház földmém elhelyezett asztalokat, padokat megjavították, befestették és még négy darab öntöttvas lábú fapadot szereztek be, valamint szeptemberre tervezték a felső tető födém javítását. Hogy a menedékházat most már mindenki számára hozzáférhetővé tegyék, minden vasár- és ünnepnapon reggel nyolc órától délután öt óráig ügyeletet tartottak. A belépődíj (10, 20, 30 fillér) és a hálódíj (1.20, 1.60 pengő) az MTE szabványos árait képezték. Téli fűtésért személyenként 30 fillért, az italokért és konzervekért a kifüggesztett árlap szerint kellett fizetni. 1940. június 2-án rendezték Fekete-hegyen a Szent Bernát ünnepet, ahol 150 fő előtt Béres István teológiai tanár celebrált misét.

volt hivatva. De mikor azt a szovjet csapatok átvágták, elvesztette jelentőségét, a németek helyét szovjetek vették át. A németek januári Konrad II. offenzívája idején nagy harcok dúltak Fekete-hegy – Pilisnyereg – Pilisszentlélek területén, illetve a Cserepes-völgyben. Amikor a szovjetek – 1945. március 25-én elfoglalták Esztergomot, a német alakulatok visszavonultak. A háború végétével nagy lendülettel folytatódott a megromogódott turistaház újjáépítése. Az elkészült tervek szerint: egy emelet ráépítése sátorotetővel. A közben megalakult TTE vezetője Hír József lett, a menedékház építése jobb kezekbe nem is kerülhetett volna. Lelkes munkájával és az öt körülvevő fiatalokkal nem ismertek akadályt. A bányától megszerzett anyagok csak nagy nehézségek árán kerültek fel a hegyre a házhoz. El-

A Fekete-hegyi turistaház napjainkban (A szerző felv.)

A Fekete-hegy szinte minden Dorogról induló túra végcélja volt. 1943-ban felmerült a turistaház bővítése is, csak az anyagiak összegyűjtése okozott gondot. A központ részéről több ezer pengő már megvolt, de a helyi támogatás Schmidt Sándortól – a bánya tulajdonosától – elmaradt, mivel nem közvetlenül katolikus egyházi célt szolgált. Bánkút mintájára örökös belépőket árusítottak, ebben nagy segítséget nyújtott a Turisták Lapja. De az egésznek véget vetett a háború. A menedékház a háború alatt sokáig német megszállás alatt volt az egész hegygerinccel együtt, a német csapatok Budapestről történő kiűritési útvonalát védeni

ső időkben lovaskocsival, sokszor háton vitte a csoport az építőanyagot, de a munka megindult. Először a ház favázat készítették el a tetővel, majd mikor a Szénbányák megkapta első terrepjáró gépkocsiját, azzal vitték fel a nehezebb téglá és cserépszállítványokat. 1952-ben a házat átvette a Turistaházakat Kezelő Vállalat. A faanyagokat kicserélték. 1956 nyarán a dorogiak egy borsónyi túrán megismerkedtek Gizi névvel és meghívták Fekete-hegyre. El is jött, és annyira megtetszett neki a ház, na meg a dorogi turisták, hogy élete végéig (1982) itt maradt.”

Lieber Tamás

KARSZT *és* BARLANG

KIADJA A MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ BIZOTTSÁG

1968.
I.-II.

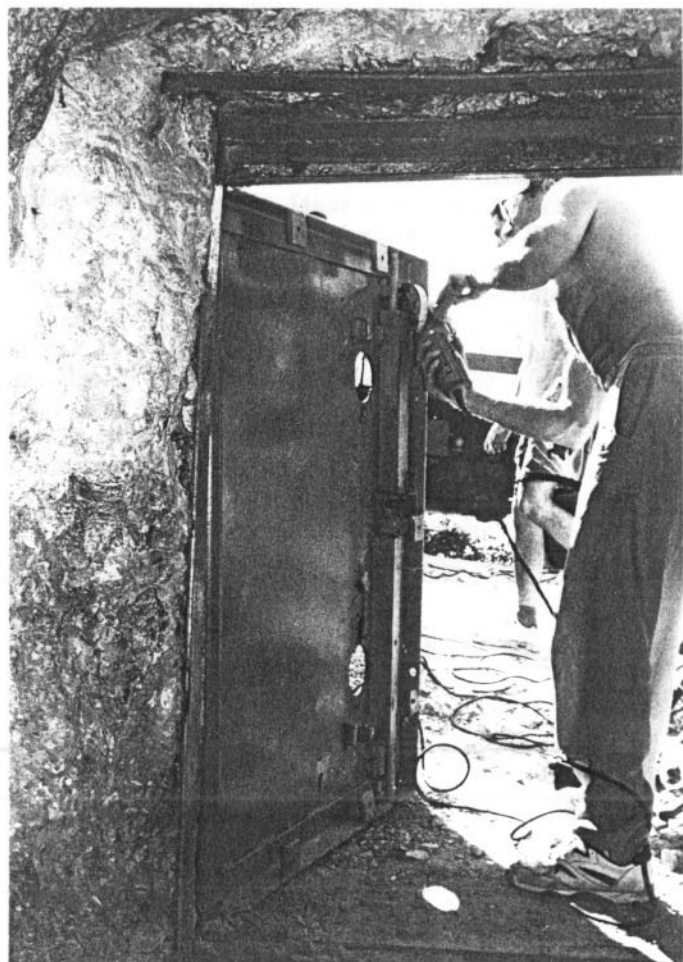
Betörők a barlangban

1967 telén *Ludányi József*, büntetett előéletű esztergomi lakos több fiatalkorú társával hatszor tört be a vasajtókkal lezárt Sátorköpusztai- és a Strázsa-hegyi-barlangokba. A dorogi barlangkutatók által feltárt barlangok páratlan szépségű kristályképződményeinek nagy részét vandál módon elpusztították. Az Esztergomi Megyei Bíróság *Ludányi Józsefet*, társadalmi tulajdont károsító rongálásért és egyrendbeli lopással elkövetett tulajdon elleni büntetést nyolc hónapi szabadságvesztésre ítélte. A fiatalkorú T.I. másodrendű vádlottat öt hónapi szabadságvesztéssel és pénzbüntetéssel sújtotta.

A Legfelsőbb Bíróság megváltoztatta a Megyei Bíróság ítéletét. *A vádlottak cselekményét a kristályos képződmények rombolásával kapcsolatban nem szabálysértésnek, hanem büntettnek minősítette.* Kifejtette, hogy a barlangkutatók által végzett, pénzben is kifejezhető társadalmi munka eredménye részben megsemmisült, s ez a kár összecszerűen is kimutatható. A Legfelsőbb Bíróság ezért *Ludányi József* büntetését nyolc hónapról *másfél évi* letöltendő, a fiatalkorú másodrendű vádlott, T.I. büntetését pedig öt hónapról *egy évi* felfüggesztett szabadságvesztésre emelte fel.

A sátrókőpusztai barlangfeltörés nyomainak és az ajtó javításának
fotódokumentumai /1996. június/

KÖZHÍRRE TÉTETIK DOROGON

1996. július

DOROG VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK LAPJA

7. évfolyam 10. szám

Barlangmentő polgármester

Az elmúlt években bizony szép számmal találkozhattunk újságok címlapjain a barlangkutatókat ért balesetekről. Legtöbbször csak az úgynevezett „kocbarlangászok” szenvednek hozzá nem értéstől, kalandvágyból, „kincskeresésből” származó baleseteket, szerencsésükre legtöbbször könnyebb sérüléssel. Hogy ebből komolyabb dolog nem származik, nem az ő érdemük.

A barlangkutatók – Magyarországon 45 szervezet – tevékenységében ma már fontos szempontként, előkelő helyen szerepel a barlangvédelem. Ide a tudományos munkán kívül (denevérészlelés, radonkoncentrációs mérések stb.) a barlangi képződmények megóvása is tartozik. Hazánk számos olyan barlanggal (úgynevezett karsztobjektummal) dicsekedhet, mely jópár külföldi tudós érdeklődésének központjában áll.

Csak kevesen tudják, hogy az Esztergom-kertváros területén található, és a dorogi barlangászok gondozásában lévő Sátorkőpusztai-barlang is ebbe a „tudományosan beskatulyázott” kategóriába tartozik. Megkülönböztetése a hévforrás barlangok egyik típusos példájában keresendő. Ezt az üregrend-

szert 50 évvel ezelőtt fedezték fel a dorogi fiatalok és a Földtani Intézet szakemberei. Már akkor sok gondot okozott a Magyarországon még egyedülálló kristálybarlang védelme. A hír gyorsan terjedt, a „kincskeresők” pedig csak úgy özönlöttek. Nagyobb problémát a magyar, 1956-tól pedig a szovjet katonák okoztak. Ők semmibe véve a természetvédelmi előírásokat, harckocsikkal és gránátokkal húzták, vagy robbantották a ki a vasajtót. Az évmilliók alatt kialakult képződményekből járdaszegély és falidisz lett a laktanyákban.

Persze kisebb atrocitások azóta is érik a barlangot. Tudatlan és vandál emberek próbálnak újra meg újra bosszúságot okozni a fáradhatatlanul dolgozó kutatóknak. (A magyar barlangkutatás társadalmi tevékenység, melyet pályázatokból nyert támogatással és a szervezetek önfenntartó tevékenységével, a meglévő szakmai koordinációval lehet művelni.)

Nemrégiben – 5 év óta először – ismét sikerült a Sátorkőpusztai-barlangot feltörni, egyelőre ismeretlen „emberek” ismeretlen indítékával. Az esztergom-kertvárosi kábeltévé nem sokkal ezelőtt

mutatta be a barlangról szóló kisfilmet.

Szerencsére a barlang megvédte önmagát, a képződmények nem károsodtak. Annál inkább a fent lévő felszerelések. Az egyik biztosítókötél, na meg a mentőláda eltűnt. Nem hiszem, hogy a mai gyógyszerek motíváltak volna a betörőket. Annyi viszont biztos, hogy a tutira vett zárszerkezet csődöt mondott.

A gyors segélykérésre elsőként dr. **Tittmann János** dorogi polgármester reagált, aki cégének, a Relabor KFT-nek áramfejlesztőjét bocsátotta a barlangászok rendelkezésére. **Kimmel Tibor** kertvárosi fuvarozó tehergépkocsijával a nehezen megközelíthető helyszínre szállította az eszközöket, ahol **Lieber József** ügyességének köszönhetően vélhetőleg hosszú időre megoldódott a lezárás kérdése. Ezúton is köszönet a segítségért.

A barlang mindenki számára látogatható, keresse a barlangászokat!

Lieber Tamás

EGY (BÚCSÚJÁRÓ)HELY SZÜLETÉSE?

A SZEMTANÚ

Kaptam egy fényképet, s nem csak nekem jutott eszembe róla az, amiről most szólni akarok. De kezdjük messzebből.

Harmath Károly így írja le könyvében a medugorjei kegyhely születését:

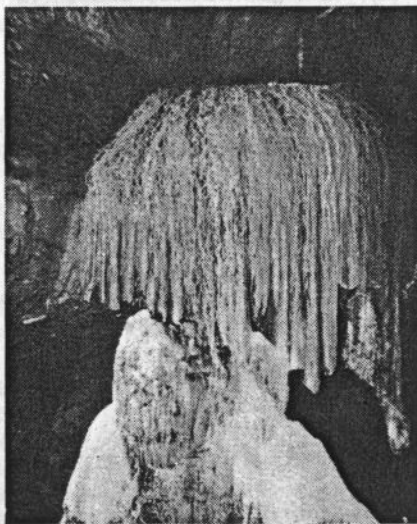
„A jelenségek úgy kezdődtek, hogy 1981. július 24-én 18 óra tájában hat plébánia-beli fiatal hívő a Crnica hegy lábánál, Podbrdóban, egy csodálatos szépségű fiatal édesanyát pillantott meg, gyermekkel a karján. Mindjárt arra gondoltak, hogy a Szűzanyáról van szó, de félelmükben és zavarukban nem merték megközelíteni. A jelenések második (25-én) és harmadik (26-án) napján a látók és a velük tartó helybéliek jeleket kértek a Szűzanyától, hogy biztosak legyenek benne: ő jelenik meg. A Szűzanya fényjellel válaszolt a kérésükre. A negyedik napon a gyerekek újra jeleket kértek, mert egyesek azzal vádolták meg őket, hogy hazugok és kábitószerek-élvezők. Az ötödik napon már jóval nagyobb néptömeg gyűlt össze a helyi plébániáról és a környékbéli helységekből...

Ezen a napon a Szűzanya több alkalommal megjelent a gyerekeknek. A hatodik napon orvosi vizsgálatok alá vetették őket Mostarban, és megállapítást nyert, hogy valamennyien egészségesek elméjükben. A délutáni jelenésnél jelen volt egy orvosnő is, akinek megadatott, hogy megérintse a Szűzanyát. Élményeiről csak ennyit mondott: *Itt valami rendkívüli megy végbe.* Ugyanezen a napon ment végbe az első csodás gyógyulás is... 1982. január 15-től a Szűzanya a templom egyik mellékhelyiségében jelent meg egészen 1985 áprilisáig...” (Mi történik Medugorjében? Novi Sad, 1987. 15-16.)

A medugorjei kegyhelyről nagyon sokat hallhattunk a nyolcvanas években. A dél-európai (jugoszláviai, magyarországi) vallási turizmus egyik jelentős célpontja lett a háború előtti években. Azután csak csönd és csönd a jelenésekről. A jelenések ügyét elnyomta az ágyúhang. Hogy „öltámad-e” Medugorje, most még nem tudhatjuk.

Tudjuk, hogy ilyen „jelenések”, amelyek kegyhelyek, búcsújáróhelyek kialakulásához vezetnek, általában jelentős történelmi változások, átalakulások, krízishelyzetek idején „keletkeznek”. A jelenés: a szóban is benne van: jel. Jeladás, figyelmeztetés. Medugorje esetében nyilvánvalóan „előjelezte” a készülődő etnikai és polgárháborús konfliktust, a feszítő ellentéteket.

Kegyhelyeink, búcsújáróhelyeink története mindig jelenésekkel, csodákkal kezdődik. Ilyen jelenések nem csak a középkorban és az újkorban voltak, hanem napjainkban is. Medugorje ilyen történet. S persze megjelennek modern „jelenések”: is-ufő-történetek követésről, károkozásról, jelhagyásról (gabonakörök), „szepőlétlen” megejtésről stb.

Úgy látszik, hogy valamilyen elemi, antropológiai igény van rájuk. Ezért óriási a felelősségem most, amikor a mellékelt fényképet bemutatom.

A fényképet egy barlangkutató készítette az aggteleki Baradla-barlangban. Egy cseppkővet fényképezett. S amikor az elkészült felvételeket nézegették, valaki felkiáltott: *Egy emberi arc van a cseppkőben!*

A cseppkőtiara (fejdisz) alatt egy „esőmos-ta” (könyvázattat?), egyébként cseppkőkristályokkal finoman vonalazott arc rajzolódik ki. Az arc egy nyakba húzott fehér stólából (a katolikus liturgikus öltözet egyik darabja; nyakba vetve viselt, kb. 10 cm széles szövetsáv) tekint ránk, illetve egy kicsit felfelé. A stóla fehér, a tiara és az arc rózsaszínű. Az arcon jól látható az egyik szemöldök és szem (a másikat a stóla vagy haj takarja), az orr, a félig nyitott száj. A fátyolozott arcvonalak ijedséget, rémületet, esetleg félelmet, fájdalmat tükröznek. Az arc alatt összekulcsolt (imádkozó) kéz vehető ki. Mindezt akárki „beleáthatja”, aki az eredeti színes fényképet megnézi: az újságban közölt fekete-fehér változathoz jóval nagyobb képzelőerő szükséges.

Ennyi és nem több.

Csakhogy az antropológus itt felkiálthat: *Lám, így születik egy mítosz!* Egy isteni történet. Egy jelenés. S lehet belőle – több. Azután pedig búcsújáróhely.

A szociológus, a médiakutató és a pszichológus pedig már láthatja lelki szemei előtt az újságcikkcímeket: *Emberi (vagy isteni) arc egy cseppkőben, Szemfényvesztés vagy csoda?, Megjelent Jézus a Baradlában!* Sőt kiváltókat is megsejtethet: gyorsan átalakuló, változó korokban különösen fölerő-

sődik a csodavárás, az irracionálisba vetett remény, hit.

A pszichológiai törvényszerűségeknek megfelelően – ha felelőtlenül nyilatkozunk a fényképről – tömegek indulhatnak el a Baradlába. S lehet, hogy többen fognak a jelenségről nyilatkozni. Talán újabb jelenségekről, jelenésekről is. Hiszen, ahol többen vannak, ott meghányják-vetik a dolgot, s a racionális könnyen keveredik az irracionálissal. Különösen akkor, ha az arc cseppkő-jellegéből adódóan már „természetéből” következően: könnyezik. Tudott dolog, hogy az irracionális iránti – antropológiai – igényünk nagyobb; mert könnyebb elképzelni, hinni, mint átlátni, megérteni. És egyáltalán: fejlett a tudomány, de a Világ nagy kérdéseit valóban tudjuk-e? Vörösmartyval: „Hol a nagyobb rész boldogsága? – Ment-e / A könyvek által a világ elébb?” A búcsúzó huszadik századon elmerengve sokan azt gondolhatják: nem. A tudományba vetett hit rohamosan csökken.

A szemiotikus, a jel-tudomány képviselője a jeltermészet e csodáját vizsgálná. Hiszen tökéletes, komplex jelről van szó: egy valószínűségi ikonról (képmásról), amely „cselekszik” is, vagyis index: hiszen a folyamatos cseppkőképződésnek megfelelően könnyes, „könyvezik”. S szimbolikus jelentése pedig az ismert hagyományból fakad.

S ha a látomásaimat folytatom, már látom a Turista Magazin új cikkeit is: *A vallási turizmus új célpontja lett a Baradla-barlang. Többszörösen is A világörökség része a Baradla!*

S mi lehet ennek folyománya? Zarándokok itthonról és külföldről, kegyhely a barlangban vagy a barlang mellett, megnövekedett szolgáltatási igény (szállodák, ellátás). Megjelenik az üzleti szellem: rámozott fényképek, gyógyító célzatúnak hitt emléktárgyak, kis könnyező cseppkőarcok. Sajtóvita, egyházi vita.

De ne menjünk ilyen messze. Hiszen ez csak egy gondolatfutam volt. Kaptam egy fényképet, megnéztem, megláttam benne én is valamit, a többit, a történeti-társadalmi következményeket csak hozzátettem. Bármi lesz is, a felelősség nem az enyém. Hiszen a cseppkő pontos helyét sem árurom el. Nem is tehetem, mert nem tudom.

Azt hiszem, hogy a belső és a külső jeleket valóban nagyon figyelniük kell, hallgatni rájuk, pontosabban az általuk bennünk keltett reakciókra kell nagyon odafigyelniük. Ez vezet magunk megértéséhez. És erre tökéletesen alkalmas az élmény- és gondolatokat teremtő és termelő kirándulás. Kirándulunk a hétköznapiaságunkból, megismerkedünk más értékkel; s rajtuk keresztül jobban megismerjük önmagunkat.

A fotót megnézte a Baradla barlang híres kutatója is. Ennyit mondott rá: *Legyen a cseppkőjelenség neve: Szemtanú.* Mert ez a cseppkőarc mindent látott, amit mi utódok nem. Mindent tudhat a barlang történetéről: az ősemberekről, kannibalizmusokról, szertartásaikról, a középkori és újkori barlangjárókról, barlangi katasztrófákról, ott megfordult emberekről és állatokról. A néma Szemtanú, az igazság tudója azonban örökre megőrzi ezt a titkot. A tudósok hipotéziseikkel csak megközelíthetik azt a bizonyos Igazságot. Fotó: Fogel Péter

Balázs Géza

Sziklamászók az Alpokban

A BEBTE Hegymászó és Természetjáró Szakosztálya esztergomi sziklamászókkal közösen az ausztriai Hohe-Wandra szervezett háromnapos, nyári sziklamászó túrán vett részt. A dorogi szakosztályt Szépvölgyi Tamás képviselte.

A mászás helye egy több kilométer hosszú, változó magasságú sziklaszagalag, amelyen különböző nehézségű mászóutak vannak. (A nehézségi fokozatait egy nemzetközi ún. UIAA skálán, I-XI között van megadva. Az egyes a legkönnyebb, ami egy sziklás, meredek túristaútnak felel meg, a tizenegyes úton pedig a légy is csak próbálkozik, hogy megkapaszkodhasson.)

Első nap egy IV-es nehézségű, kb. 200 m magas sziklafalat próbáltak megmászni, azonban a hirtelen jött vihar és a sűrűsödő villámcsapások miatt kimenekültek a falból, kb. 120 m magasból. A nap további részét a sátorban töltötték szárítkozással és melegedéssel. Következő nap a sziklaszagalagtól elkülönülő, kisebb fallal próbálkoztak, immár sikerrel. Magassága 120 m volt, nehézsége IV. és V. között váltakozott. A fal tetején egy máltai lovagkereszt áll, ahonnan pompás kilátás nyílik a völgyben elterülő településre, Maiersdorfra. Az utolsó napra tervezett út V-VII nehézségű, az eltömődött fogások és töredező sziklaperemek okozta veszély miatt, végül a józan észnek engedve leereszkedtek a fal aljába. Némi pihenés és csomagolás után hazaindultak. Hajnalban érkeztek meg a jóleső érzéssel, hogyha nem is tudták megmászni az összes kiszemelt utat, de a vihar, a villámcsapások és a türedező sziklaperemek ellenére egészben jöttek vissza. Kedvezőbb körülmények között újra el lehet menni és újból meg lehet próbálni, ugyanis a hegy mindenkit megvár.

Sz. T. elmondása alapján Laczkó T.

KÖZHÍRRÉ TETTÉK

DOROGON

1996. szeptember

Dorog Város Önkormányzatának lapja

7. évfolyam 13. szám

Amire büszkék lehetünk

50 éve fedezték fel a Sátorkőpusztai-barlangot

1946. augusztusában dorogi fiatalok bejelentésére, a Földtani Intézet szakemberei látogattak a Doroggal határos Strázsa-hegyre, hogy a német katonák által korábban működtetett kőbányában megnyíló - barlangnak hitt üreg - létének hitelt érdemlő bizonyítékokat gyűjtsenek.

Jakucs László vállalkozott erre a feladatra elsőként, akit Venkovits István és Nickl Matild követett. A 286 m-es hosszúságban és 46 m-es mélységben feltárt üregrendszer, melynek megtalálása Várhidi Rezső és Károly nevéhez fűződik, a Sátorkőpusztai-barlang nevet kapta. A viszonylag "jelentéktelen" méretekhez képest a barlangot formavilága, képződményeinek milyensége, az akkoriban világviszonylatban is ritka termálkarsztos üregek közé sorolta. Gömbfülke-szerű járatai, aragonit és gipszkristály-módosulatai révén a barlang felfedezése új szemléletet eredményezett a hévizes üregképződés területén, új utakat nyitott meg a barlangi térképezésben (térbeli modellezés). A feltárást követő "kincsvadászat" eredménye a barlang nagyméretű (közel 70%-os) pusztulása lett. A környéken állomásozó magyar, majd szovjet alakulatok a kristályokat kihordva azt körleidekorálásra használták. Így lett az évmilliók képződményekből faldisz és járdaszegély. A kristálybarlang megmentése érdekében a környékbeli fiatalok összefogására volt szükség. Az első szervezett csoport az 1950-es évek végén alakult Benedek Endre (1912-1987) bányafőmérnök szervezésével, a dorogi Tájékozódási Szakkörként. A Kadics Ottokár nevét viselő társaság nemcsak a Sátorkőpusztai-barlangban, hanem a szomszédos Strázsa-barlangban és a Pilisnyergyi-víznyelőnél is sikereket ért el a feltárási területén. A Kadics-csoport megszűntével 1989-ben megalakult a BEBTE jogelődje, 1992-ben pedig a mai egyesület.

1996. október 5-én 9.30-kor megemlékező ünnepségre és koszorúzásra kerül sor a Sátorkőpusztai-barlangnál (erre szeretettel várunk minden érdeklődőt), melyet zárókörű emlékülés követ a dorogi József Attila Művelődési Központban. A meghívottak között szerepelnek: prof.dr. Jakucs László egyetemi tanár, a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság, a KTM, az Aggteleki Nemzeti Park, a Magyar Karszt és Barlangkutató Társulat képviselői és neves barlangász szakemberek.

Lieber Tamás

ÉLMÉNYEK ÉS "MEGPRÓBÁLTATÁSOK"

(avagy erdélyi programunk dióhéjban)

A Vértes Volán autóbusza 36 fővel, július 20-án a kora délutáni órákban lépte át a magyar-román határt. Kezdetét vette a dorogi barlangászok és a diákújságírók közös nyári programja, az Erdély 96.

Induláskor néhányan nem vették figyelembe, hogy korántsem szokványos IBUSZ utak programját választották, hogy ez mennyire volt másképp, hamarosan kiderül. A katonaságot megszegyenítő, teljesítménytúrával felérő programkidolgozás Varga László munkáját dicséri, aki fantasztikus erőnlétével, helyismeretével és műveltségével mindenkit lekörözött. A napi 10-15 km-es gyalogtúrák, 300-1000 m-es szintkülönbségek, az esős és napos időjárás váltakozásai, na meg a 8 C-os hegyi patakokban való fürdések jelentették számunkra a "tízpróbát".

Kolozsváron át, a Tor-dai-hasadék lenyűgöző sziklaormai és szintkülönbségei után Segesvár, majd a Vargyasi-szoros még kellemesebb környezete következett. Balázs János sofőrünknek köszönhetően a busz mindig elérhető közelségben volt, noha a terepadottságok miatt ezt előre senki nem merte volna garantálni. A biztonságosnak éppen nem nevezhető - félig leszakadt - hí-

don átkelve a pataokban lévő köveken ugrálva a "hegyi kecske" tanfolyamot is letehattuk volna. Ekkor még csak kevesen sejtették, hogy újabb megpróbáltatás következik. Az Almási-barlang denevérekolóniák ezreit oltalmazta, aminek következménye a hatalmas mennyiségben fölhalmozódott guano. A ruhánkból nehezen lehetett kimosni a helyenként térdig érő szennyeződést. A Szent Anna tónál a hagyományos Anna napi népünnepélybe csöppentünk bele, ami kevésbé hatott pihentetőleg a fásasztó túrák után. Még szerencsés, hogy csak este tértünk vissza a campingnek rögtönzött legelőre. Napközben a szokásos 10 km-es gyalogtúrát teljesítettük. A Torjai-büdösbarlangban derékig a tömény kénhidrogénben állva, bizony rossz tréfa lett volna cipőt kötni. Az oxigéntől elzárt alsó testrész a felgyorsuló véráram miatt felmelegedett, így a fiúk átélhették a "tojásfőzés" örömeit. A torjai iszapvulkánokat egy kis keresés után találtuk meg. Útközben a friss medveürülék

látványa hatott serkentőleg, ami az akadályok gyors és szakszerű leküzdését jelentette. Autóbuszos utunk Tusnádfürdőn át Balánbányára vezetett, ahonnan kezdetét vette a legkeményebb - éjszakai - túrának titulált Egyeskö - Gyilkos-tó szakasz 25 km-es hossza. Az 1000 m-es szintkülönbséget legyőzve először a festői Egyeskö sziklacsúcsán (ide sziklamászással jutottunk fel), majd a Nagy Hagymás gerincén tartottunk pihenőt. Telihold világánál 23 órára értünk célba. Útközben az igen ritka és éppen ezért védett HAVASI GYOPÁRT fotózhattuk. A dolog iróniája, hogy ezt a növényt a Gyilkos-tónál tömegével - a környezetvédelmi hatóságok engedélyével árulják! Másnap a Gyilkos-tavon csónakázhattunk, ahol igazi rutinpályát jelentettek a vízből kilátszó fatörzsek. A Békás-szoros turistákkal terített

szakaszát hátunk mögött hagyva a Kis-Békás szurdokában, vízesekek mentén haladtunk lefelé, helyenként derékig a vízben gázolva, néhol pedig úszva. Autóbussszal Szovátyát - a só városát - vettük irányba, érintve a parajdi sóbányát és Korondot. Ez utóbbi bizony sokat vesztett varázsából. Itt is megjelentek azok a tömegcikkék, amelyek az igazi művészetet háttérbe szorítják. A

Az egyik táborhelyünk

sós vizű Medve-tóban fürödve - melynek só koncentrációja a Holt-tengerével közel megegyező - nem okozott gondot a víz tetején maradás. Másnap a Kőközi-szorosba és Torockóra látogattunk. A festői szépségű hegyi település falumúzeumát tekintettük meg. A skerisórai jégbarlang meglátogatása után kényiszerpihenőt tartottunk Rézbányán, ahol a meghibásodott kuplungot kellett javítani. Éjfélkor értünk fel utolsó táborhelyünkre, a Biharban lévő Glavojhoz. Másnap a fásasztó Galbena körutat tettük meg, mely egyben a legváltozatosabb, legszebb kirándulás volt. A két hét legkegyetlenebb szakasza volt ez, de 3 óra alatt teljesítettük. Hazautazás közben Nagyváradon álltunk meg egy kis városnézésre, majd a határon egy kis csomagvizitre. A román határőr "jóvoltából" a csomagokat - azok ki és bepakolásával - sikerült a buszon praktikusán elhelyezni.

Lieber Tamás

VII. ÉVFOLYAM 230. SZÁM ÁRA: 29,50 FORINT

1996. Szeptember 30., Hétfő

**KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI**

21 ÓRA

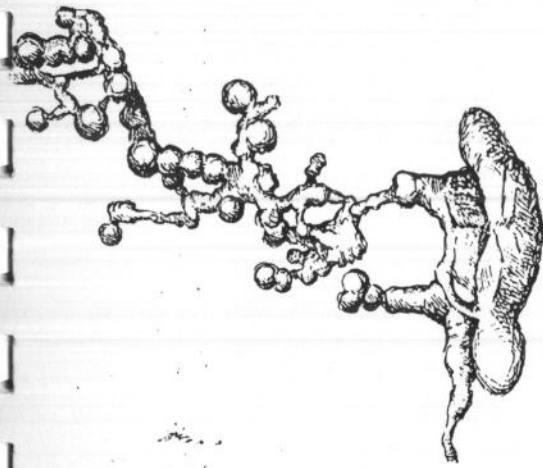
KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Ünnepség a föld alatt

Dorogon, a József Attila Művelődési Házban október 5-én kezdődik az az ünnepi program, amelyet a Sátorköpusztai barlang felfedezésének 50. évfordulója alkalmából rendeznek.

A barlangnál ünnepi köszöntő hangzik majd el, ezután a föld alatt, a Benedek-teremben megkoszorúzzák az emlékhelyet. 14 órakor a vendégsereg és a rendezők köszöntik *Jakucs László* professzort 70. születésnapja alkalmából. Ezután emlékülés keretében eleve-
nítik fel a barlang felfedezésének legjelentősebb mozzanatait. Számos professzor és a barlang felfedezői is el-
jönnek.

MEGHÍVÓ

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület,
a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat,
a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium,
a Diákújságírók Országos Egyesülete és
Dorog Város Önkormányzata

tisztelettel meghívja Önt

a Sátorkőpusztai-barlang felfedezésének 50 éves évfordulója
alkalmából tartandó megemlékezésre

1996. október 5-én 09.00 órára

a József Attila Művelődési Ház nagytermébe
Dorog, Otthon tér 1.

A Sátorkőpusztai-barlang felfedezésének 50. évfordulója
Dorog, Esztergom-kertváros, 1996. október 5.

PROGRAM

- 08.30 Regisztrálás
- 09.00 Kijutás a barlanghoz
- 10.00 Megnyitó és köszöntő a felszínen
- 11.00 Koszorúzás a Benedek-teremben (~45 m-en!
- 12.00 Visszatérés a megemlékezés helyszínére
- 13.00 Állófogadás
- 14.00 Jakucs László professzor köszöntése 70. születésnapja alkalmából
- 14.30 Emlékezés
*Emlékezés a kezdetekre, a jelentősebb mozzanatok felelevenítése,
diavetítések.*
- 17.00-től Kötetlen beszélgetések

INFORMÁCIÓK

- A barlang megközelítése: gépkocsival a Rumpold-teherportáig, onnan 20 perc könnyű séta a barlangig. Kérjük, hogy a természetvédelmi területre senki ne hajtsön be autóval!
- 09.00 -kor gépkocsi-karaván indul a Művelődési Ház elől. Kérjük, kövessék a vezetőgépkocsit!
- Kérjük azon résztvevőket, akik gépkocsijukban szabad hellyel rendelkeznek, hogy, a kiutazás során segítsék a többieket! Közreműködésüket előre is köszönjük!
- Az emléktábla koszorúzása ~45 méteren történik! Aki részt kíván venni a koszorúzáson, megfelelő ruházatot és világítást hozzon magával!
- **FIGYELEM!** Barlangvédelmi szempontok miatt a barlangban karbidlámpát tilos használni!
- Megjelenésére számítunk! Esetleges távolmaradását kérjük jelezze:
Lieber Tamás, 2510 Dorog, Fáy András ltp. 3.
☎: 216-46-00 (mh.)

Kedvezményes akciók	
ABC-ártükör	
Piaci jelentés	26. oldal
Elváltak lakáshasználata	
Gesztenye-levél	27. oldal
Ösvényen a hét végén	
Zöldpont-ajánlatok	29. oldal

Felfedezők kiváltsága

Világhírű. Pedig csak 300 méter hosszú és 45 méter mély az egész. A második világháború nélkül talán sosem tárul az emberek szeme elé: az esztergomi Strázsa-hegyen, a bunkerépítéshez nyitott mészkőbánya oldalában bányásztestvérek fedezték fel az új barlangot. Az első bejárók még „kristálycsodák gyémántos halmazának világáról”, „rózsaszínű mennyországról”, „föld alatti ékszerkirakatról” beszéltek – a kénsavas hévíz oldotta járatokban sehol egy szöglet, egy sarok, az egymásba olvadó gömbölyű fülkék falát olykor arasznyi vastagon borították a fehér és rózsaszín aragonittük, gipszkristályok. Akkoriban a Sátorkőpusztai-barlangban világbajnoknak számított a 70 centis kristálytű, akkoriban a barlangászok még egyedinek hitték a tekintélyes gipszcseppkő oszlopokat. Ötven éve a felfedezők útját nem könnyíthették beépített vaslét-

rák, több felszerelés kellett, mint egyetlen, kúszni jó ruha, és még ritkaság volt a ma egyedül használni engedett elemlámpa. Még nem volt kezelőegyesület, és bejelentkezés után sem juthatott le akárki a barlangba; ők, a kevesek viszont még láthatták a teljes pompát, aminek mára – úgy becsülik – talán a harmada, ha megmaradt.

Emléktalálkozó és barlangtúra a Sátorkőpusztai-barlangban.

Gyülekezés: szombaton 8.30–9.00-ig Dorogon, a József Attila Művelődési Házban.

Felvilágosítás: Lieber Tamás, 216-4600

Ajánlatok a hétvégére:

WNT
KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT
267-25-45

ITTHON

NÉPSZABADSÁG

Családi és szabadidő-mellett

1996. október 3. csütörtök

- Megelőzni a gombamérgezést	
- Talajvizsgálat	30. oldal
- Napjaink „tüdővése”	
- Több mint tanterem	
- Allergia és a mandulák	31. oldal
- Ma: Ingatlanpiac	
- Mikor jár adókedvezmény? 32. oldal	

KOMÁROM- ESZTERGOM MEGYEI

24 ÓRA

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Emléktábla-koszorúzás negyvenöt méterrel a föld alatt – A felfedezők is eljöttek

Ötven éve tudunk a kristálybarlangról

A sátorkőpusztai barlangot, csodálatos földtani képződményei miatt joggal nevezik kristálybarlangnak. A föld alatti üreget 1946-ban Várhídi Károly és Rezső fedezte fel. Még ez évben, két híres barlangász, Jakucs László és Venkovics István fel is térképezte.

A dorogi Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület (BEBTE) szombaton a barlang felfedezésének ötvenedik évfordulója alkalmából egész napos ünnepséget tartott. A jubileumon jelen voltak a megtalálók és a barlang feltérképezői is. *Lieber Tamás*, a BEBTE elnöke ünnepi beszédé-

ben visszaemlékezett az elmúlt évekre. Az ünnepség résztvevői megtekintették a barlangot, majd a képződmény alján lévő Benedek-teremben megkoszorúzták az első dorogi barlangkutató, *Benedek Endre* emléktábláját.

Az ünnepség a József Attila Művelődési Központban folytatódott. Itt először a rendezvényen jelenlévő *Jakucs László* professzor urat köszöntötték 70. születésnapja alkalmából. *Barranyi Lőrinc*től, a város országgyűlési képviselőjétől Dorog város címerével ellátott nyakkendőfűt és mandzsettagombokat kapott ajándékba. Az ünnepség emléküléssel ért véget.

Szűcs László

Egy világhírű gipszoszlop a sátorkőpusztai barlangban. Az archív felvételt még 1968-ban készült

A SÁTORKÓPUSZTAI BARLANG

1944-ben Esztergom közigazgatásához tartozó Öregstrázsa-hegyen kőfejtés közben üregekre bukkantak. E területet akkor a fokozott ütemű katonai kiképzés folytán a közönség elől elzárták, harckocsik lö- és gyakorlótere volt. Az üreg igénytelen külseje ügylátszik nem csábította megtekintésre a kőfejtő munkásait, mert ember ottjártának nem látszott semmi nyoma. Az ostrom előtti idők nem kedveztek a turistáskodásnak. Ma pedig a környéken elszórta található hadianyagok, aknák, gránátok megakadályozzák a kirándulókat és a környékbeli lakosokat abban, hogy a hegyek között járjanak. Ennek tudható be, hogy az útról alig látható barlangbejárat 1946 júniusáig felfedezetlen maradt. A meginduló turistáskodás révén, a dorogi szakszervezeti ifjúság köréből néhányan, névszerint Krampe Géza, Legény Károly, Várhidy Dezső, Várhidy Károly és Virágh Imre tekintették meg az igénytelennek látszó barlangnyílást. A nyílás egy bonyolult barlangrendszerbe vezetett. Behatoltak és bejárták a különleges felszerelés nélkül bejárható részeket, de már akkor felfedezték, hogy a mélybe egy kürtő vezet, ahova csak kötél segítségével tudnak leereszkedni. Más alkalommal, a jelenleg is ismert barlangjáratokat expedíciós felszerelésükkel teljesen bejárták. Eredményeiket közölték Erős Antal tagtárral, aki éppen a dorogi Természetbarát-osztály megalakítása ügyében járt ott, aki révén mi is tudomást szereztünk a barlangról. Így történt, hogy 1946 augusztus hó 11-én Jakucs László barlangkutató, már mint szakember tekintette meg az üreget. Jakucs a felfedezés körülményeiről nem volt tájékozódva, a barlangból akkor csak a felsőbb szinteket járta be, de felismerte a barlang nagy jelentőségét, ásványtani érdekességeit és a látottakat közölte velem, kiről tudta, hogy a barlangokban előforduló termális ásványtársulások iránt érdeklődöm. Szeptember 28-án Nickl Matild és Jakucs tagtárral kimentünk az új barlanghoz, bejártuk a felsőbb szinteket s mivel hágsónk nem volt, csak kötélünk, az általunk ekkor újra felfedezett 11 méter mély tölcészerűen kiszélesedő aknába a könnyebb súlyú Nickl tagtársnőt engedték le, s így tudtuk meg, hogy mi van az alsó teremben. A felsőbb szint ásványaiából aragonitot, gipszet, lublinitet gyűjtöttünk be, melyet a Földtani Intézet igazgatójának bemutatunk. A barlang már az eddig látottak után is páratlannak mutatkozott. A mintadarabok után ítélve a Földtani Intézet igazgatója érdemesnek tartotta, hogy a barlangnak és közvetlen környékének részletes geológiai felvételét elrendelje. A felvételi munkálatokkal engem bízott meg. Időközben a barlang térképe is elkészült.

A barlang hossza 286 m, mélysége a bejárat-tól 40 m, a legnagyobb vertikális kiterjedése 45 m. A barlang ásványainak feldolgozása folyamatban van.

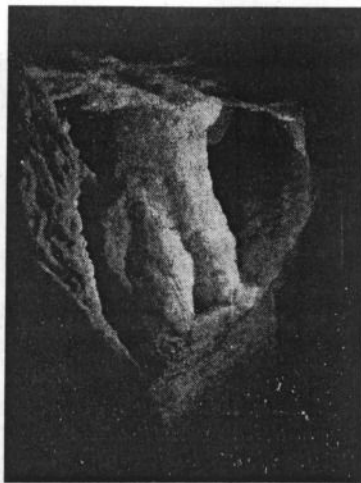
A barlang a dachstein mészkő egy alsóbb, szürkészínű kőületes szintjében keletkezett, minden kétséget kizáróan thermák hatására. Az ásványok kiválási sorrendjéből több barlangképző és üregkitöltő periódus tétélezhető fel. Forró gőzöknek és gázoknak hatása látható a szétporlásig megbontott alapkőzetben, mely által keletkezett kipreparálódás finomsága vizes érintkezés esetében nem volna elképzelhető. Ásványok közül a kivá-

lássorrendjében a különböző generációjú kalcitok, mint telérásványok, a kipreparált teléreket bevonó baritok, nagyobb mennyiségben sötét szürke dolomitkérgék továbbá kristályos aragonitok, gipszek és a felszín közelében lublinitok jelennek meg számottevőbb mennyiségben. A gipszet egy helyen, telérben sikerült megtalálni, míg a prizmasan kifejlődött kvarckristályok az elporló kőzetben, mint sósavban oldhatatlan maradék észlelhetők.

A Strázsahegy belesik a Pilis-hegység ÉNy-DK-irányú főtörésébe, melynek párhuzamos törései alakítják ki a hegy É-i és D-i oldalát, viszont a Táblahegy nyergét kialakító keresztvetővel párhuzamos, felszínen is igen jól észlelhető törés mentén alakult ki barlangrendszerünk.

A barlangot kialakító hévforrások korát, az üreg tengerszint feletti magassága és vertikális kiterjedése, mely 255 és 215 m, tengerszint feletti magasság közepé esik, analógiák alapján az ópleisztocénba teszik.

Ezt az alkalmat használom fel, hogy az általunk a szomszédos Kisstrázsahegy DNy-i kőfejtőjében felfedezett barlangról is említést tegyek. Horváth János és Jakucs tagtárral, 1946 október 16-án jártuk be és mértük fel az aktív kőfejtőben felszínre bukkant üreget, melynek mélysége 15,5 m, a szélessége átlagban 2–3 m, a mélyponton levő terem hossza 8 m, szélessége 2 m, magassága pedig egészen a bejáratig felnyúlik. A barlangban levő ásványok nagyjából megegyeznek a sátorkópusztai barlang magasabb szintjének ásványaiival, melyhez még egy barnaszínű mangános bevonat is hozzájárul.

MILÓI VÉNUSZ

KŐVIRÁG-TEREM

A barlangokat a Természetbarátok Turistaegyesületének újonnan alakult dorogi osztálya kezeli nagy szakértelemmel. Remélhető, hogy az osztály elnökeként, Hír Józsefnek vezetésével dolgozó lelkes fiatalok rövidesen átadhatják a barlangot a nagyközönségnek. A barlangot megtekinteni akarók, kiknek jelenleg számolniuk kell a szokásos barlangtúrák nehézségeivel, felvilágosításokat szerdánként 6–8 óráig a TTE VI–VII. kerü-

leti osztályában, Damjanich-u. 5. I. em. kaphatnak. A két barlang komoly terjedelmével, ragyogó szépségű képződményeivel nemcsak a tudományos világ érdeklődésére tarthat számot, hanem komoly idegenforgalmi tényező is. Ezért mindent el kell követnünk, hogy mielőbb védett területté nyilvánítsák és megóvják a pusztulástól, hiszen most a minőségi értékeinkre fokozottabban kell vigyáznunk.

Venkovits István

Lehet, kell, tilos: tizenhárom vallás kódja

1996. OKTÓBER 8. IX. ÉVF. 40. SZÁM. ÁRA: 97 Ft

FÜGGETLEN POLITIKAI HETILAP

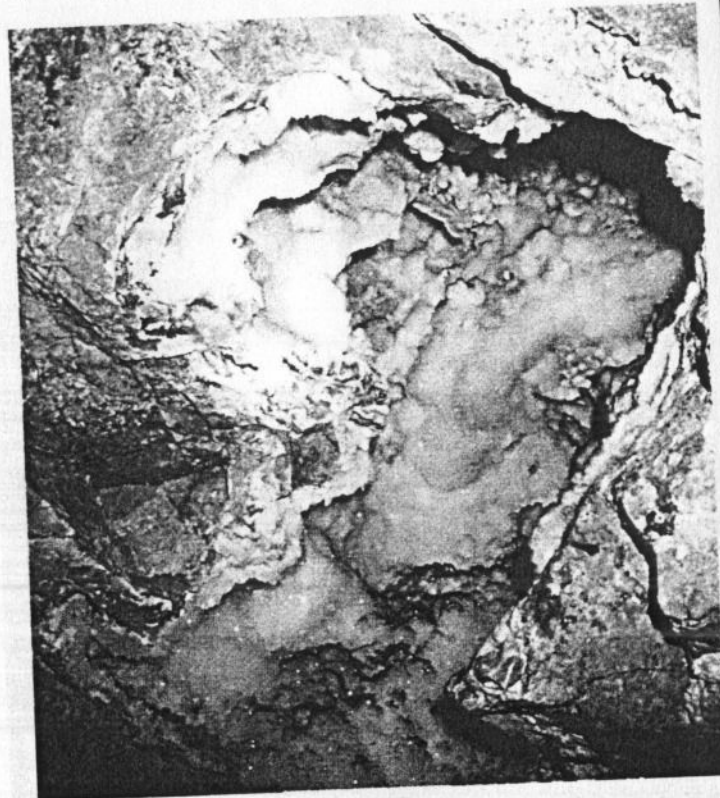
reform

ISÉPY TAMÁS
a korrupció nem külföldi
az AIDS

HÉT KÖZBEN

Barlangjubiläum

A BEBTE, a Diákújságírók Országos Egyesülete és a dorogi önkormányzat szervezésében 1996. október 5-én, a Sántorkópusztai-barlang felfedezésének ötvenedik évfordulóján megemlékező ünnepséget és koszorúzást tartottak.

D

Éve

?

KÖZHIRÉ TÁJÉKOZTATÓ DOROGON

1996. november

Dorog Város Önkormányzatának lapja

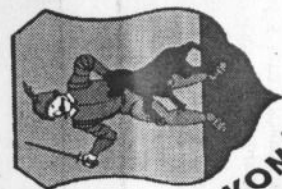
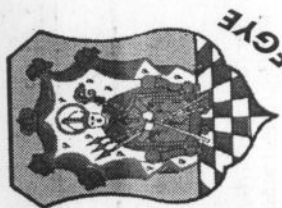
7. évfolyam 15. szám

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A Sátorkőpusztai-barlang felfedezésének 50. évfordulója alkalmából megrendezett ünnepségen nyújtott önzetlen segítségért a BEBTE köszönetét fejezi ki az alábbi intézményeknek, vállalkozásoknak, magánszemélyeknek:

Dorogi Önkormányzat, Dorogi Rendőrkapitányság, József Attila Művelődési Központ, OKTÁV Hotel, Diákújságírók Országos Egyesülete, Piliscsévi Likőrüzem, Kőbányai Sört Értékesítő Vállalat, Fuji-fotó (Esztergom), Sooters-fotó, FJZ virágüzlet, Futár Kft. (Dorog), Tunsgam RT. (Bp.), ifj. Mézes Nándor, Jódobronya János, Süttő Péter, Madarasné Benedek Anikó, Benedek Attila, dr. Bencze László (Esztergom), dr. Tittmann János, Szalánczay Péter, Baranyai Lőrinc, Hanzó András, Hartyán Csaba, ifj. Gyarmati György, Pick József, Várhidi Rezső (Dorog), Varga László (Úny), dr. Dénes György, Venkovits István, Gádoros Miklós, Fadgyas Gábor (Bp.), dr. Jakucs László (Szeged), Varga Ferenc (Gödöllő).

Lieber Tamás

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

1996. NOVEMBER 2., SZOMBAT

VII. ÉVFOLYAM 258. SZÁM ÁRA: 29,50 FORINT

24 ÓRA

KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Czomba Péter és Káffer Lajos tűzoltók ezúttal nem tüzet oltanak, hanem barlangot fürdetnek

Barlangot fürdettek Sátorkőpusztán

Kesztlőc fölött, a Duna vízszintjétől 200 méter magasságban, a Sátorkőpusztai-barlangnál barlangkutatók és tűzoltók serénykedtek tegnap. A közelmúltban feltárásának 50. évfordulóját ünneplő barlangban ugyanis különleges munkát végeztek. Nem feltárás, nem bővítés, valóságos fürdetés történt ezen a délelőttön.

A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédő Egyesület lelkes barlangkuta-

tói, valamint a nyergesi tűzoltók vállalták, hogy a megnyitás óta felhalmozódott kormot, piszkot alapos mosással tüntetik el, s ezzel a sokmillió éves termásvíz alakította gipsz- és aragonitképződményeket csodálatossá varázsolják.

A nyergesi tűzoltók a Németországból kapott ajándék Mercedes tűzoltóautóval 3200 liter vizet vittek a barlang száájához, s innen tömlőt vezetve a mélybe, megkezdték a bar-

langmosást. Káffer Lajos százados, Czomba Péter hadnagy és Kiss József törzsrőmester a barlangászokkal több órán keresztül szinte hófehérre varázstolták a főleg tüzelésből eredő füsttől fekete falakat.

Közben féltő gonddal figyelték a denevéreket, a mókusféle nagy pelét, a siklókat, gyíkokat, amelyek természetes búvóhelyként használták a barlangot.

(Interjúnk a 3. oldalon.)

A Sátorkőpusztai-barlangban beszélgettünk Jakucs László professzorral

Magyarország föld alatti csodája

A napokban ünnepelték a Sátorkőpusztai-barlang felfedezésének ötvenedik évfordulóját. Az ünnepségen jelen volt Jakucs László professzor, a világhírű föld alatti üreg egyik feltérképezője is. A barlang legmélyebb pontján, a negyvenöt méterrel a föld alatt lévő Benedek-teremben beszélgettünk vele.

- Mikor járt utoljára a Sátorkőpusztai-barlangban?

- Ha jól emlékszem, 1982-ben voltam itt, amikor a barlang feltárásánál folytak az ásatások. De számomra nem az az izgalmas, amikor utoljára itt jártam, hanem amikor először. Ez 1946. augusztus 28-án történt. Az üreget felfedező Várhidi fiúktól kaptunk egy értesítést, hogy találtak egy üreget, s szeretnék, ha mi is megvizsgálnánk. A Hűvösvölgyből gyalog, egyedül indultam el. Estére érkeztem ide. Bemásztam az üregbe, s ahogy lejutottam, elállt a lélegzetem. Éreztem, hogy ilyen csodálatos barlang másutt talán nincs is. Nyugodtan állíthatom, ennek a barlangnak is köszönhető, hogy

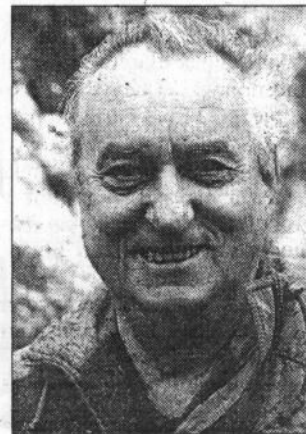
Magyarország barlangnagyhatalom.

- Komárom-Esztergom megyében sok barlang található. Ezek közül több geológiai érdekes. Miért?

- Mert különleges barlangképződési múltjuk van, amely eltér a magyarországi karszterületek barlangvilágának a kialakulásától. Ezen a tájon a mészkővel érintkezőleg vulkán működött a földtörténeti újkor elején. A mészkövet utóvulkáni odatok járták át.

- A barlang felfedezésének évfordulójával együtt ünnepli 70. születésnapját is. Mégis aktívan dolgozik.

- Igen, a szegedi József Attila Tudományegyetemen tanítok. Diákjaim leendő geográfus-

Jakucs László: Ilyen csodálatos barlang másutt talán nincs is

sok, földrajztanárok, geológusok. Azért tanítok - bár nyugdíjban vagyok vagy öt évet -, mert úgy érzem, hogy ezen a mai fiatalok rendkívül érdeklődnek, szeretik a természetet.

.Szűcs László

**KOMÁROM-
ESZTERGOM
MEGYEI**

24 ÓRA

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE

Tatabánya, Esztergom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és környékük napilapja

Természetvédelmi őrjárat a Strázsán

A múlt pénteki barlangmosás kapcsán együttműködési szerződés született a dorogi barlangkutató egyesület és a nyergesújfalui tűzoltók között. A sikeres barlangfürdésnek folytatása is lesz tavasszal, amikor is a barlang nagytermének nagytakarítását és tisztítását végzik el a barlangászok a tűzoltókkal. Viszonyásképpen a tél folyamán a barlangászok előadást tartanak a tűzoltóknak, majd barlangi mentési gyakorlatokat szerveznek, bemutatóval egybekötve.

A dorogi barlangászok vasárnap őrjáratot tartottak az esztergomi Nagy-Strázsa-hegy és Tábla-hegy körzetében. Az akció célja az volt, hogy a nagymértékű falopást megakadályozzák.

Ebben a munkában mint a dorogi, mind az esztergomi rendőrkapitányság is részt vállalt, sőt a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság is képviseltette magát. Néhány fatolvajt megfogtak, ellenük büntetőeljárás indult. A továbbiakban sűrűsödnek majd az efféle megmozdulások, ezzel is védve a természetvédelmi területet.

NÉPSZAVA

ALAPÍTVÁ 1873-BAN

Megtisztították a barlangot

MTI-információ

A Komárom-Esztergom megyei Sátorköpusztán „megfürdették” az ottani barlangot. A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület lelkes tagjai, valamint a nyergesújfalui tűzoltók közös akciójukkal tisztították meg az éppen ötven évvel ezelőtt felfedezett barlangot a ráarakódott szennyeződéstől. A beavatkozás jól sikerült, a sok millió évvel ezelőtt termásvíz alakította gipsz- és anhidritkristályok, oszlopok, aragonitképződmények újból eredeti szépségükben pompáznak.

Komárom-Esztergom megyében egyébként sok a barlang, többségük képződése eltér a magyarországi karszterületek barlangvilágának kialakulásától. Ezen a tájon ugyanis vulkán működött a földtörténeti újkor elején, s a mészkövet utóvulkáni oldatok járták át.

BIKk

FÜGGETLEN SZÍNES NAPILAP

1996. NOVEMBER 7., CSÜTÖRTÖK ♦ 112.260. SZÁM ♦ Ára: 33,03 Ft + 3,97 Ft áfa = 37 Ft
BUDAPEST 1134 RÓBERT KÁROLY KRT. 61-65. ♦ TELEFON: 269-8587

Sátorköpuszta

Megtisztították

A Komárom-Esztergom megyei településen megfürdették az ottani barlangot. A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület, valamint a nyergesújfalui tűzoltók közös akciójukkal tisztították meg az 50 évvel ezelőtt felfedezett barlangot a ráarakódott szennyeződéstől.

K.

Magyar Napilap

Ára: 35 Ft Egészség-lap melléklettel

ALAPÍTOTTA: PETIÓ SÁNDOR CSÜTÖRTÖK, 1996. november 7. LIX. évfolyam, 260. szám

– „Mégfürdették” a Komárom-Esztergom megyei Sátorkőpusztán a barlangot. A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület tagjai, valamint a nyergesújfalui tűzoltók közös akciójukkal tisztították meg az ötven évvel ezelőtt felfedezett barlangot a ráakódott szennyeződéstől. A sok millió évvel ezelőtt termálvíz alakította gipsz- és anhidritkristályok, oszlopok, aragonitképződmények újból eredeti szépségükben pompáznak.

● **BARLANGFÜRDŐ.** A Komárom-Esztergom megyei Sátorkőpusztán megfürdették az ottani barlangot. A Benedek Endre Barlangkutató és Természetvédelmi Egyesület tagjai tisztították meg az ötven évvel ezelőtt felfedezett barlangot a ráakódott szennyeződéstől.

VÉRSI KÖNYVTÁR
BOROG

32 oldal

Melléklet: Itthon /

Ára: 42 Ft

NÉPSZABADSÁG

1996. november 7., csütörtök

ORSZÁGOS NAPILAP

54. évfolyam, 260. szám, második kiadás

HATÉKONY TERMÉSZETVÉDELEM

A BEBTE a nyergesújfalui tűzoltókkal közösen a Sátorkőpusztai-barlang falfelületeinek és képződményeinek tisztítását végezte. Feladat az 50 év távlatában falakra rakódott korom és por eltávolítása volt. A 3200 liter víz a bejárat és a Ferde-terem (-20 m) közötti szakaszokra volt elegendő. Meglepő volt a művelet hatékonysága, ugyanis ismét előtűntek a fehér mészkőfalak, na meg a Ferde-termi aragónitok. Az akció folytatása tavasszal várható, ekkor a legalsó - Benedek-terem - következik.

A BEBTE természetvédői a dorogi és esztergomi rendőrséggel, illetve a Budapesti Természetvédelmi Igazgatósággal közösen őrjáratot szerveztek a Doroggal határos Strázsa-hegy, Tábla-hegy körzetében. Az akció célja a nagymértékű falopások megakadályozása volt. A razzia során néhány falotvaj rendőrkézre került, ellenük büntetőeljárás indult. A közeljövőben gyakoriak lesznek az efféle megmozdulások, ugyanis Sátorkőpuszta 1300 hektáros területe részévé válik a hamarosan létrejövő - Ipoly-Duna menti Nemzeti Parknak.

Lieber Tamás

FIATAL ÚJSÁGÍRÓK A BUNDESTAGBAN

A német országgyűlés épülete előtt

így például a Magyar Nagykövetségen, a Focus című folyóirat, illetve a bonni újság szerkesztőségében, a kölni Deutsche Welle magyar szerkesztőségében, a CDU párt székházában, valamint a Hírközlési Minisztériumban és az Országgyűlés épületében.

A program fő témája az Európai Unió, Európa Parlament volt.

A németországi Bundesverband Jugendpresse - BJV (Ifjúsági Sajtószövetség) meghívására 6 tagú újságíróküldöttség utazott a német fővárosba, Bonnba.

A résztvevők között a dorogi BEBTE két tagja - Lieber Tamás és Varga Ferenc is jelen volt. A Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesületének, valamint németországi testvérszervezetének több éve tartó kapcsolata eredményezte a színvonalas programot. A BJV. 1987-ben alakult, jelenleg 16 megyei szövetségével Németország legnagyobb ifjúsági sajtószervezete.

A résztvevők számos fogadáson vettek részt az egy hét alatt,

Mézes Melinda

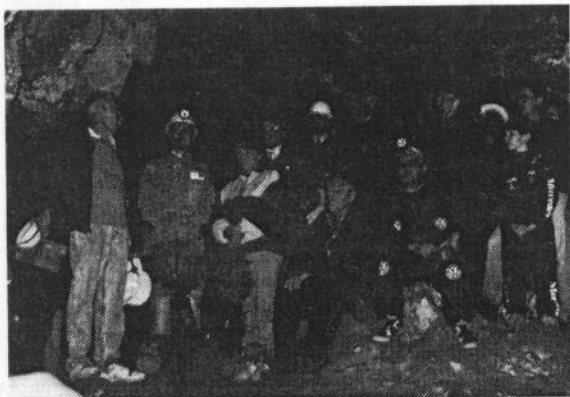
TURISZTA MAGYAZN

SZABADIDŐ • SPORT • KIRÁNDULÁS • TERMÉSZETJÁRÁS • UTAZÁS

Felfedezésre emlékezve

BARLANGÁSZÜNNEP DOROGON

A II. világháborút követő évtizedek turisztikájának egyik figyelemreméltó eseménye, a Dorog melletti Strázsa-hegyben képződött Sátorköpusztai-barlang felfedezése és tudományos feldolgozása volt. A Várhídi Károly és Várhídi Rezső által 1944-ben megtalált üregbe 2 évvel később a Földtani Intézet részéről Venkovits István és Jakucs László merészkedett le elsőként, noha állítólag ekkorra már a dorogi fiatalok is bejutottak a legfelsőbb szakaszokba. 1946-ban Venkovits és Jakucs jóvoltából a barlang térképe is elkészült, így az hivatalosan dokumentált és feltárt karsztobjektummá vált. A függőleges kiterjedésű barlang 286 méteres hosszúságban, illetve 46 m-es mélységig követhető a labirintusos jellegű járatokban. A barlang az akkoriban ritkaságnak számító arculatával, joggal vált a tudomány és a szakemberek célpontjává. A kialakulásában hé-

Az ünnepség résztvevői a barlang Benedek-termében

vizes jegyekkel árukkodó üreg képződményei miatt, a termálkarsztosodás típusos példája lett hazánkban és az egész földkerekségen. Az aragonit- és gipszkristályok csodálatos, ugyanakkor változatos formában borították a barlang falait, a talajtól a mennyezetig. A szinte szabályos, gömb alakú termecskék inkább keltik mesterséges beavatkozás nyomait, mint a természet alkotásának eredményét, holt ez utóbbi igaz.

Sajnos a kristálybarlang nem maradhatott sokáig titokban, hiszen a szakirodalom és a bejárók élménybeszámolói újabb és újabb kíváncsiskodókat vonzottak ide. Hirtelen megnőtt a gyűjtők száma is, akik legfrissebb szerzeményeikkel a lakásaikat díszítették. Az Esztergom kertvárosban állomásozó magyar, majd szovjet katonák már szinte presztízs kérdést csináltak a körletdekorációból, melynek kellékei zömmel a végtelen kincsesbányának vélt kristálybarlangból kerültek ki.

A határtalan vandalizmus a barlang nagymértékű károsodását eredményezte. Már az 50-es években megállapították az 50%-os pusztulást, mely a 80-as évekre elérte a 70%-ot.

A fáradhatatlanul dolgozó kutatók, a szabadidejüket nem kímélve tártak fel újabb szakaszokat, áptolták a barlangot és környékét. A több hónapos munkák eredménye akár 1 óra alatt is kárba veszett, amikor pl. harcokosival tépték fel a vasajtót, kézigránatokkal fejtették le a képződményeket.

A helyzet némiképp megváltozott a barlang szervezett kezekbe kerülésével. Ebben vitathatatlan érdeme van Benedek Endre (1912-1987) bányafőmérnöknek, aki természet- és emberszeretetével méltán vált a mai barlangkutatók példaképévé.

A felfedezés 50. évfordulóján – 1996. október 5-én – barlangász-ünnep volt Dorogon. A felfedezők és egykori kutatók mind eljöttek, hogy újra találkozzanak, hogy felelevenítsék egykori sikereiket és kudarcikat. Külön öröm, hogy ezek az idős emberek tele lelkesedéssel és ötlettel, még ma is rengeteget tudnak nyújtani a fiataloknak. Talán ebben rejlik a barlangászat nagyszerűsége.

Külön köszönet az alábbi személyeknek a rendezvény sikeres lebonyolításáért: ifj. Mézes Nándor, Jó-Dobronya János, Süttő Péter, Fadgyas Gábor, dr. Bence László, Benedek Anikó, Benedek Attila, Varga László, Pick József, Gyarmati György, dr. Jakucs László, dr. Dénes György, Gádoros Miklós, Venkovits István, Várhídi Rezső, dr. Tittmann János, Szalánczay Péter, Baranyai Lőrinc, Varga Ferenc, Hanzó András.

Lieber Tamás

Világváros kicsiben

A DUE küldöttsége Németországban

Bonn. Németország egykori fővárosa néhány tízezer lakossal, akiknek nagy része politikus, üzletember vagy diplomata. Itt mindig történik valami. Olyan igazán újságíróknak való város ez. Október 10–16-ig a DUE hatfős delegációja (Tomszer Miklós, Bajnai Zsolt, Klotz Péter, Lieber Tamás, Varga Ferenc, Ganzler Orsolya) hét napot tölthetett el Bonnban a német társszervezet, a Bundesverband Jugendpresse vendégeként.

E hangulatos Rajna parti városban felmerült bennünk a kérdés: Meddig lesz itt ilyen nyüzsgés? Mi lesz Bonn-nal, ha a parlament, a minisztériumok és a követségek Berlinbe költöznek? Kit fog érdekelni, hogy itt született Beethoven? Ki költözik majd be a pártok és követségek, minisztériumok és cégek több millió márkás irodaházaiba? Ezek a kérdéseink megválaszolatlanok maradtak. Vendéglátóink jóvoltából a parlament egyik különtermében országgyűlési képviselőkkel vacsoráztunk, bepillantottunk a karzatról a parlament munkájába, együtt kávéztunk a magyar nagykövettel. Nem volt hiány „szakmai programokban” sem. Ellátogattunk napilapokhoz, óriási élmény volt a *Deutsche Welle* rádió megtekintése: a 31 emeletes, két épülettömbből álló

kolosszus hipermodern stúdióiban Magyarországon is fogható magyar nyelvű adást is sugároznak. Jutott idő kulturális programokra és szórakozásra is. A Történelem Házában tett séta valóságos időutazás volt. Egy kiállítás, amely Németország történelmét mutatja be a II. világháborútól napjainkig. Öt szintet barangoltunk be, míg a 90-es évekig jutottunk. A kiállítás szinte élt. Megcsodálhattuk Konrad Adenauer szolgálati kocsiját, beülhettünk egy, a 60-as évek stílusában berendezett moziba, elsétálhattunk korhű kirakatok mellett.

Az egész út egyik legnagyobb élményét a Kenyérgyárban tett látogatás jelentette. Nem, nem. Nem egy kenyérsütő üzemre kell gondolni. A Kenyérgyár ugyanis Bonn egyik kulturális központja. Egy színházi előadást néztünk meg, címe: „A Kenyérgyár fantomja”. Ha változott a színhely, a színészekkel együtt a nézők is más helyiségekbe vándoroltak. És a legnagyobb meglepetés: a főszereplő a darab közepén magyarul szavalta el József Attila egyik versét. Felejthetetlen egy hét Bonnban: **sokáig emlékezni fogunk erre a kis világvárosra.**

Ganzler Orsolya

A legszigorúbb értelemben vett szakmaiság jegyében zajlott Környezetvédelmi tagozatunk legutóbbi programja, a Paksi Atomerőműben.

Az egyéves születésnapját ünneplő látogatóközpont megtekintése az atomerőművek, az atom- és sugárfizika tudományának

korszerűsödéséről, fejlődéséről tett tanúbizonyosságot.

Fogadásunkon nemcsak az erőmű vezetése, hanem sajtóosztálya is képviseltette magát. Kováts Balázs főmérnök tájékoztatója a laikusok számára is érthető közelségbe varázsolta az atomenergia egyébként bonyolult világát. Még bennünket dorgiakat is sikerült egy kicsit meggyőzni, pedig „kedvenc” veszélyes hulladékégetőnk kirakatpolitikája tart minket folyamatos edzésben a hasonló kérdésekben, már ami a tájékoztatást és a lakossággal való kapcsolattartást illeti.

Taps Paksnak

Először videofilmen, azután személyesen is meggyőződhetünk arról, hogy itt nem „babra” megy a játék. De hát ez érthető is, ha a hírnévről és nem utolsósorban emberi életről van szó. A vámosokat is megszegyenítő ellenőrző rendszeren léphettünk be az üzem területére, ahol a IV. reaktorblokk közelébe férkőzhettünk. Az operációs helyiség és a reaktortér döbbenetes energiák szabályozója és színhelye ebben a biztonsági rendszerekkel telített „támaszponton”.

A Dallast nézve bizony kevesen gondolnák, hogy a tv-ből kilógó zsinór másik végén a turbinák és generátorok 500 méteres csarnokából Magyarország villamosenergiájának 50%-a származik.

Lieber Tamás

A megemlékező rendezvényen – melyen a DUE is képviseltette magát – a hévizes barlangot felfedező és kutatók vallottak hitvallásukról, beszéltek a barlanggal kapcsolatos élményeikről, kudarcokról és sikerelcről.

A megnyitót követően a résztvevők megtekintették a barlangot, majd megkoszo-

lóját. A program a dorogi Művelődési Házban folytatódott, ahol a körzet országgyűlési képviselője tartott pohárköszöntőt (képünkön), és Dorog város ajándékát nyújtotta át a 70. éves Jakucs professzornak. A délután folyamán a barlang felfedezéstől napjainkig tartó története elevenedett meg Várhidi

Barlangászünnep Dorogon

A dorogi barlangkutatók október 5-én ünnepelték a Sátorkőpusztai-barlang felfedezésének 50. évfordulóját.

rúzták Benedek Endre emléktábláját.

A program a dorogi Művelődési Házban folytatódott, ahol a körzet országgyűlési képviselője tartott pohárköszöntőt (képünkön), és Dorog város ajándékát nyújtotta át a 70. éves Jakucs professzornak. A délután folyamán a barlang felfedezéstől napjainkig tartó története elevenedett meg Várhidi

Rezső, Venkovits István, dr. Jakucs László, dr. Dénes György, Benedek Anikó és Pick József megemlékező beszédében.

A rendezvény sikeres lebonyolításáért köszönet az esztergomi BETESZ (Barlang – és Természetjáró Szakkör) vezetőségének.

Lieber Tamás

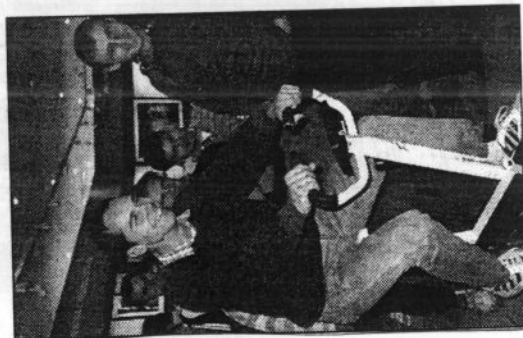
(Fotó: Varga Árpád)

ATOMERŐMŰ

XIX. ÉVFOLYAM, 12. SZÁM

1996. DECEMBER

A hangulat remek volt

Diákújságírók látogatása

A Diákújságírók Országos Egyesülete (DUE) és a Benedek Endre Barlangkutató Társulat csapata is ellátogatott az erőműbe. A DUE hivatalos bejegyzése 1990-ben történt meg, de már a nyolcvanas évek közepe óta nyári táborokban jöttek össze azok, akik az egyesületet létrehozták. A szervezet elnöke jogász, Tomszter Miklósnak hívják, alelnökei: dr. Balázs Géza, az ELTE dékánhelyettese, Szajli József, a Magyar Rádió Petőfi adójának főszervező-helyettese. Ebből is

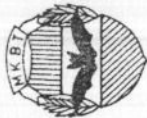
látjuk, hogy komolyan veszik a diákújságírókat. Az egyesületen belül több tagozat működik (létezik tanári tagozat is!), két éve alakult meg a természetvédő és környezetvédelmi tagozat (vezetője Varga Ferenc humánológus és Lieber Tamás barlangász). A tagozat éves programjában szerepel ipari létesítmények, természetű jelenségek, barlangok meglátogatása, megfigyelése. A DUE rendelkezik egy információs lappal, ezt minden tag megkapja. Az egyesületnek

használhatja. Közérthető nyelven hozza közelebb az emberkehez az atomenergetikát, így hamar oldódnak a feszült pillanatok, játékosan vonulva be a mindemapiainkba – foglalta össze a látogatás élményeit Varga Ferenc. S hogy a többiekre milyen hatással voltak a látottak, azt az elkövetkezőekben tudjuk meg, ugyanis Kovács Balázs főmérnök meghirdetett az ifjú újságírók számára egy versenyt. A versenybe bevezőknek az atomerőművi látogatásról frt és publikált írásukat kell elküldeniük, a győztes jutalomban részesül és a februári Atomerőmű újságban öök is olvashatják majd az írást. C. M.

lasztják az év diákújságíróját, diákrádiósát.

Kapcsolatuk az atomerőművel hosszú ideje él, évente jönnek a Diákújságírók Országos Egyesületétől látogatók. A Társulatot és Látogató Központot azonban most láthatják először a csapat tagjai, erről kérdeztük Varga Ferencet, a környezet- és természetvédő tagozat vezetőjét:

— Nagyon szép, kulturált a környezet, a látogató központba a tanítványaimat és a kollégáimat is el fogom hozni, mert van bőségesen látmináló. Nagyon jó, hogy sok manipulatív játékot állítottak ki, és hogy azt a gyerekek és a felnőtt korosztály is

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

Barlangásznappal és barlangfűrdetés Dorogon

Az "50 éves" Sátorkő-pusztai-barlang felfedezésére emlékeztünk 1996. október 5-én. A megnyitót követően a résztvevők megismerkedtek a barlanggal, majd megkoszorúzták Benedek Endre emléktábláját.

Az ünnepség a Dorogi Művelődési Központban folytatódott—ahol a felfedezést követő és napjainkig tartó—barlanggal kapcsolatos események elevezték meg. Jelen voltak a barlang felfedezői (Várhídi testvérek, Venkovits István, dr. Jakucs László), valamint más neves kutatók. Köszönet az alábbi személyeknek a rendezvény sikeres lebonyolításáért:

M-né Benedek Anikó, Benedek Attila, ifj. Mézes Nándor, Jó-Dobronya János, Süttő Péter, Gyarmati György, Hartván Csaba, dr. Bencze László, Fagyvas Gábor, Varga László, Varga Árpád, Mielec Péter (BEBTE), dr. Tittmann János, Dorog polgármestere, Szalánczy Péter, alpolgármester, Baranyai Lőrinc, országgyűlési képviselő, Hanzó András, Dorog rendőrkapitánya, Pick József, helytörténeti gyűjtő, dr. Dénes György, Gádoros Miklós (MKBT), dr. Tamás Ferenc, Varga Ferenc (DUE).

— 8 —

November 1-jén, a nyergesújfalui tűzoltókkal közösen a Sátorkő-pusztai-barlang felfedezése és képződményeinek tisztítását kezdtük meg.

A feladat az 50 év során falakra rakódott korom és por eltávolítása volt. A 3.200 liter víz a bejárat és a Ferde-terem (-20m) közötti szakaszokra volt elegendő. Meglepő volt a hatékonyság, ugyanis ismét előtűntek a fehér mészkőfalak, na meg a Ferde-termi aragoritok. Az akció folytatása tavasszal várható, ekkor a legalsó rész — a Benedek-terem—következik.

Lieber Tamás

1997

MÚSORFÜZET. JANUÁR-FEBRUÁR

MAGYARORSZÁGI TURISTA

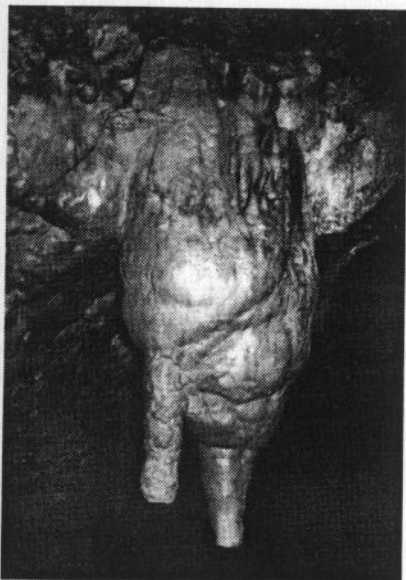
TERMÉSZETJÁRÁS · UTAZÁS

Néprajz turistáknak

BARLANGNEVEK

Mindig tükröz valamit egy közösség lelkiületéből, hogy mit és hogyan nevez el a környezetében. Nézzük most legrégebben fölfedezett, már az őskor óta ismert, bejárt, látogatott barlangunkat, a Baradlát. Ahogyan a környékbeliek mondják: a *Vén-Baradlát*.

A barlang tudományos fölfedezői a 19. század elejétől folyamatosan nevet is adtak az egyes barlangrészeknek, valamint cseppkőképződményeknek. Résztint a jobb tájékozódás és azonosítás végett, részint belső névadási indítékből: ha valamit fölfedezünk, annak nevet kell adni. A Baradlában az ősi névrétegbe tartoznak a görög-latin mitológiából származó nevek. Pl. *Acheron*, *Styx* – a barlang két patakja, amelyek ugyebár az Alvilág patakjai. További nevek e rétegből: *Castor és Pollux* (ma: *Barátság oszlopa*), *Cupido vára*, *Damokles kardja*, *Diana temploma*, *Dárius kincse*, *Ganymedes kútja*, *Leoni-*

dán és Ephialtes, *Olimposz*, *Parnasszus*, *Lethe-kút*.

Görög-latin mitológia elevenedik meg tehát a magyarországi barlang mélyén. *Castor* és *Pollux* a két elválaszthatatlan ifjú: az egyik kocsiversenyző a másik ökölvívó, a hajósok és versenyzők védnökei. Annyira megszerették egymást, hogy még a halhatatlanságot, illetve a halált is megosztották: napontá cserélik az Alvilágot az isteni léttel, csak-hogy együtt maradhassanak.

A másik névcsoport a magyarság történetével kapcsolatos neveket tartalmazza. Pl. *Szent István palástja*, *Szent László szobra*, *Anonymus szobra*, *Aradi tizenhárom*, *Negyvennyolcas honvédelék*, *Árpád fejedelem*, *A magyarok bejövetele*, *Kossuth-szobor*, *Petőfi koporsója*, *Petőfi útja*, *Rákóczi sátra*, *Széchenyi oszlopa*,

Tompa és Vörösmarty oszlopai. Illetve olyan magyarság-jelképek, mint a *Búsuló juhász* vagy a *Subás juhász*.

Vannak azután valamilyen jelentésátvitelből fakadó nevek: *Angyalvár*, *Anyósnyelv*, *Csipkésút*, *Csodák-terme*, *Elefántalp*, *Farkaslyuk*, *Fátyol vízésés*, *Fejfa*, *Ezerráncú szoknya*, *Függőkert*, *Mozdony*, *Hentesüzlet*.

A *Mozdony* például valóban emlékeztet egy kisiklott és félredőlt mozdonyra. A *Kaffka-teremben* található *Hentesüzlet* például azért kapta a nevét, mert a különböző húsfélékre emlékeztető cseppkövek sorakoznak benne: *Háj*, *Szalonnaoldalak*, *Tőke*, *Pacal*. A pult előtt egyesek még a „sztalagmitvásárlókat” is látják.

A barlangnevek élete is tükröz korszakokat. A *Felszabadulás-ág* manapság inkább *Labirintus*; s mintha Lenin elvtársat sem emlegetnék mostanában.

Nem sikerült viszont az 1950-es barlangnév-változtatás, amikor pl. a *Rózsa Sándor gatyája* helyett *Rózsa elvtárs munkanadrágja* nevet javasolták. A névadásban és a névhasználatban bonyolultabb hatások vannak.

Balázs Géza